

opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NACZELNICTWO ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

WYKŁADY WIOSNA URZĘDOWE

Rok 15 (XVI) Nr. 5
Warszawa, maj 1937.

Rozkaz Naczelnictwa Z.H.P. L. 5 z dnia 15 kwietnia 1937 r.

I. Odznaczenia.

N. za wybitne zasługi dla Harcerstwa nadaje odznakę „Wdzięczności“ dhowi gen. Jatełnickiemu Bolesławowi (Z. O. Polesie).

N. za zasługi dla Harcerstwa nadaje odznakę „Za zasługę“ dhnie Kryńskiej Józefie. (Z. O. Mazowiecki).

II. Zwolnienia:

N., z powodu przeniesienia się do Warszawy, zwalnia z obowiązków Przybocznego Przewodniczącego Z. H. P. hm. Kapiszewskiego Henryka.

III. Mianowania.

N. mianuje Przybocznym Przewodniczącego Z.H.P. phm. Marszałka Leona.

IV. Zarządy Okręgów.

N. zatwierdza następujący skład osobowy Z. O., Warszawskiego zwalniając jednocześnie dotychczasowy: Przewodniczący — gen. Mieczysław Trojanowski,

I Wiceprzewodniczący — hm. Prof. Jan Rostafiński,
II Wiceprzewodniczący — hm. inż. Waclaw Błaszczyk,
Sekretarz — hm. Zdzisław Dziekoński,
Skarbnik — nacz. Stefan Szumowski,
Okręgowa Kier. K.P.H. dz. Wiktoria Klimaszewska,
Członkowie z wyboru: hm. dr. Jan Drewnowski,
hm. Zofia Florczakówna,
dyr. Tadeusz Grunwald,
dz. red. Władysław Kopczewski,
dyr. Henryk Pawłowicz,
dyr. Błażej Roga,
dz. Berta Rosentalowa,
hm. Włodzimierz Skłodowski,
hm. inż. Henryk Stamatello,
hm. Marek Święzkowski,
dyr. Michał Zajac,

Kapelan Okręgu — phm. ks. Wincenty Malinowski,
Lekarz Okręgu — phm. dr. Stefan Pokrzewiński,
Komendantka Chorągwi — hm. Jadwiga Gronostajska,
Komendant Chorągwi — hm. Henryk Wechsler,
Delegat Kuratorium Okręgu Szkolnego w Warszawie.

Sekretarz Generalny Z.H.P. Przewodniczący Z. H. P.
(—) Józef Sosnowski, hm. (—) dr. Michał Grażyński

Rozkaz Naczelnictwa Z.H.P. L. 6 z dnia 12 maja 1937 r.

Druhny i Druhowie!

W dniu 12 maja cały Naród Polski jednoczy się w uczuciu najwyższego bólu i najgłębszej żałoby. Serca nasze, wraz z sercami całej Polski, garną się dziś do gniazda na Rossie, chylą się przed wawelskim sarkofagiem. Myśli nasze wracają w przeszłość, budzą wspomnienia o życiu i czynie Człowieka, największego na przestrzeni całej naszej historii.

Jak co roku, przeżywamy w głębi dusz naszych dzień, w którym Wódz Narodu odszedł od nas, aby żyć wiecznie.

Pamięć nieskalaną o wielkości, w obliczu której żyć nam było dane, zachowamy dla siebie i pokoleń następnych.

Z sieroctwa naszego czerpać będziemy siłę i odporność, miast łzawej słabości.

Według testamentu Wskrzesiciela Państwa kształtować będziemy dusze i życie nasze i powierzonej nam młodzieży.

Według Testamentu Tego, który dziełem całego życia zdobył Rząd Dusz swego Narodu, pełnić będziemy naszą służbę Polsce. Strzec będziemy czujnie Jej honoru, walczyć nieprzerwanie, aż po kres życia, o Jej potęgę, w pełnym poczuciu odpowiedzialności przed Duchem Wodza i przed sądem potomnych.

Harcerki i Harcerze! przeżyjcie dzień dzisiejszy pod znakiem czynu, pod znakiem służby, pełnionej wśród innych i razem z innymi w imię zbratania i współdziałania wszystkich tych, których celem jest dobro i wielkość Polski. Nie zacieśniajcie się dzisiaj w drużynach waszych, nie zamykajcie w waszych izbach. Rozejdźcie się po miastach i wsiach, szukajcie tych, którym potrzebne są nasze idee, nasza praca,

nasza pomocna dłoń. Idźcie między ludzi i czyńcie według wskazań Prawa Harcerskiego.

Czyniąc zaś pamiętajcie, że na służbę waszą patrzy z wyżyn wieczności Patron Związku Harcerstwa Polskiego, On, który w roku 1921 powiedział do was: „...zdaliście jeszcze raz egzamin ze swej dojrzałości obywatelskiej i gotowości na ofiary, zawsze świecąc swym starszym towarzyszom broni przykładem pojmowania swoich ochotniczo na siebie wziętych obowiązków“.

Aby każdy z nas zawsze słów tych był godzien — honor nasz tego żąda.

Czuwaj!

Sekretarz Generalny Z.H.P. Przewodniczący Z.H.P.
 (—) Józef Sosnowski (—) Dr. Michał Grażyński
 Naczelniczka Harcerek Naczelnik Harcerzy
 (—) Jadwiga Wierzbiańska (—) Zbigniew Trylski

Rozkaz Naczelniczki Harcerek L. 4 z dnia 10 kwietnia 1937 r.

1. Instrukcja administracyjna.

Zatwierdzam do użytku w Chorągwiach instrukcję administracyjną, załączoną do niniejszego Rozkazu (załącznik L. 1).

2. Prenumerata pism.

Do użytku w drużynach i wśród młodzieży harcerskiej zatwierdzone są jedynie następujące pisma harcerskie: „Leśny Duszek“, „Na Tropie“, „Skaut“, „Skrzydła“, „W kręgu wodzów“, „Harcerstwo“.

W wypadku przekonania się o czytaniu i prenumerowaniu przez młodzież i drużyny innych pism, używających w nazwie i treści terminów „Harcerstwo“ i pochodnych, należy odpowiednie jednostki informować, że pisma takie, podszywające się pod miano harcerskich są w drużynach harcerskich niedozwolone, a pojawienie się takich pism należy zgłaszać do Komend Chorągwi.

3. Patronki drużyn.

a) Drużyna Pogotowia przy Głównej Kwaterze Harcerek nawiązuje obecnie korespondencję z drużynami imienia patronek mało znanych i nie wciągniętych przez Główną Kwaterę Harcerek na Listę Patronek Drużyn Harcerek. Celem tej korespondencji jest zebranie, a następnie, po wpisaniu na Listę Patronek, udostępnienie wszystkim drużynom materiałów dotyczących życia i pracy patronek drużyn.

b) W związku z wyborem patronek przez drużyny przypominam, że należy przed dokonaniem wyboru zapoznać się z instrukcją w sprawie patronek („Organizacja Harcerek“ wyd. II str. 32) i stosować się ściśle do zawartych w niej wytycznych. Uznanie za patronkę

drużyny osoby niedawno zmarłej może nastąpić jedynie za zgodą jej rodziny. Przy zgłaszaniu osób, które proponuje się jako nowe patronki drużyny, należy załączyć pismo rodziny, stwierdzające jej zgodę.

4. Wydział Wychowania Fizycznego G.K.H.

Podaję uzupełnienie i sprostowanie terminów kursów wf., podanych w Rozkazu L. 3.

a) Kurs instruktorski III stop. gier sportowych od 13.VII — do 30.VII w Charzykowie, kurs dla przewodniczących gier sportowych od 25.VI do 12.VII w Charzykowie;

b) od 5.VIII do 26.VIII kurs instruktorski morski. Opłata 40 zł. plus przejazd. Warunki: odbyty przynajmniej jeden kurs morski, świadectwo lekarskie, zezwolenie rodziców. Zgłoszenia i ekwipunek, jak inne obozy.

c) w sierpniu kurs ogólny wf. dla dziewcząt starszych. Miejsce: Kolno koło Międzychodu. Warunki: świadectwo lekarskie, zezwolenie rodziców, wiek od 16 lat;

d) 11.VII — 31.VII kurs wstępny morski. Opłata 40 zł. plus przejazd. Warunki: najmniej sprawność żeglarki, świadectwo lekarskie, zezwolenie rodziców;

e) od 27.VIII — do 3.IX kurs roboczy na jachcie „Grażyna“.

5. Wydział P. do o. k.

Zatwierdzam, program i regulamin korespondencyjnych zawodów luczniczych (zał. L. 2).

Czuwaj!

Naczelniczka Harcerek
 (—) Jadwiga Wierzbiańska

Załącznik L. 1 do Rozkazu Naczelniczki Harcerki L. 4. z dn. 10.IV 1937 r.

Instrukcja administracyjna Organizacji Harcerki.

Główna Kwatera Harcerki ustala następujące formy prowadzenia sekretariatu, skarbowości i inwentarzy we wszystkich jednostkach organizacyjnych.

A. Sekretariat.

Gromada, drużyna, zrzeszenia.

Sekretariat gromady, drużyny, zrzeszenia obejmuje:

- I. Książki: 1) książkę pracy,
2) książkę wykazów służby,
3) książeczki zastępów (tylko w drużynach i zrzeszeniach).
4) książkę korespondencyjną (tylko w drużynach i zrzeszeniach).

- II. Teczki: 1) otrzymanych rozkazów i okólników,
2) rozkazów własnych (ew. książka),
3) korespondencji,
4) raportów.

III. Archiwum: Wszystkie dokumenty z lat ubiegłych (książki, teczki, kroniki, dyplomy, albumy i t. p.).

Książkę pracy prowadzi drużynowa z pomocą przybocznej,

Książkę wykazów służby — przyboczna z pomocą sekretarki.

Książeczki zastępów — zastępowe.

Książkę korespondencyjną, teczki i archiwum — prowadzi sekretarka.

W teczce rozkazów i okólników przechowujemy: „Wiadomości Urzędowe“, rozkazy i okólniki Komendy Chorągwi i Hufca.

W teczce korespondencji przechowujemy pisma otrzymane i odpisy pism wysyłanych.

Kopia każdego pisma wysłanego lub pismo otrzymane powinno być pomieszczone w teczce bezpośrednio obok pisma stanowiącego odpowiedź na nie. Jeśli wyjmujemy z teczki pismo, na jego miejsce wkładamy kartkę, na której notujemy numer pisma i gdzie znajduje się w danej chwili.

Pisma są wciągnięte do książki korespondencyjnej, oznaczone kolejnym numerem i datą wpływu.

Wszystkie pisma w teczce są przymocowane do okładki teczki; wszystkie pisma w teczkach układane są kolejno według numerów.

Książkę korespondencyjną i teczki można sporządzić samodzielnie lub kupić razem z innymi książkami.

IV. Pieczęć:

Gromada, drużyna, zrzeszenie posiada pieczęć okrągłą według ustalonego wzoru, przy tym nabyć ją może tylko na podstawie zezwolenia Komendy Chorągwi. Ma również prawo używania pieczętki nagłówkowej według ustalonego wzoru.

Pieczęć okrągła:

Dla gromad:

ze słoneczkiem w kole i napisem:

„Z.H.P. Gromada . . . . . w . . . . .

Dla drużyn:

z krzyżem harcerskim w kole i napisem:

„Z.H.P. Drużyna Harcerki . . . . . w . . . . .

Dla zrzeszeń:

z krzyżem harcerskim w kole i napisem:

„Z.H.P. Zrzeszenie Harcerki . . . . . w . . . . .

Pieczęć nagłówkowa:

Dla gromad:

Z. H. P.

Organizacja Harcerki

Chorągiew . . . . .
Hufiec . . . . .
Gromada . . . . .
Miejscowość . . . . .

Dla drużyn:

Z. H. P.

Organizacja Harcerki

Chorągiew . . . . .
Hufiec . . . . .
Drużyna . . . . .
Miejscowość . . . . .

Dla zrzeszeń:

Z. H. P.

Organizacja Harcerki

Chorągiew . . . . .
Hufiec . . . . .
Zrzeszenie . . . . .
Miejscowość . . . . .

Pieczęć okrągłą umieszczamy na zaświadczeniach, kwitach i wyliczeniach.

Pieczęć okrągłą przechowuje drużynowa, nagłówkowa i sekretarka.

Pieczętkę nagłówkową kładziemy na każdym piśmie z lewej strony u góry i na kopertach pism wysyłanych, jeśli nie ma nadruku.

V. Terminarz:

Sekretarka pamięta o terminach wysyłania raportów. Wszystkie pisma podpisuje drużynowa i sekretarka.

Gromada, drużyna, zrzeszenie wysyła następujące raporty do Komendy Hufca:

Data: Rodzaj:

- 1) 5.X. Raport roczny,
  - „ z obozu,
  - „ powakacyjny,
  - „ statystyczny i karta rejestracyjna,
 Projekt obozu zimowego (kolonii).
- 2) 5.IV. Raport obozu zimowego (kolonii),
  - „ przedwakacyjny,
 Projekt obozu letniego (kolonii).

Przy zmianie drużynowej raport roczny sporządza drużynowa dawna, lub nowa — na podstawie książki pracy drużyny.

VI. Archiwum:

Archiwum przechowujemy bardzo starannie dla zobrazowania pracy, przekazania dorobku i tradycji.

O miejscu przechowania archiwum decyduje hufcowa.

W razie przerwy pracy drużyny archiwum przechowuje hufiec. W wypadku likwidacji drużyny archiwum wraz z całym majątkiem przechodzi do Chorągwi.

Sekretariat Hufca.

Sekretariat Hufca obejmuje:

I. Książki:

- książkę pracy hufca,
- książkę korespondencyjną.

II. Teczki:

- 1) „Wiadomości Urzędowe“,
- 2) otrzymanych rozkazów i okólników Komendy Chorągwi,
- 3) rozkazów własnych,
- 4) korespondencyjną,
- 5) raportów drużyn (każda drużyna ma swoją teczkę),
- 6) raportów własnych.

III. Wykazy i kontrolki:

Wykaz krzyży i legitymacyj,
kontrolkę przesyłanych raportów.

Książkę pracy prowadzi hufcowa.

Książkę korespondencyjną, wszystkie teczki, wykazy i kontrolki prowadzi sekretarka.

Książkę i teczkę korespondencyjną prowadzi się jak w drużynie. Wszystkie pisma podpisuje hufcowa i sekretarka, lub odpowiednia referentka.

IV. Pieczęć:

Hufiec posługuje się pieczęcią okrągłą i nagłówkową. Stosuje się je tak samo jak w drużynie.

Pieczęć okrągła:

z krzyżem w kole i napisem:

Z.H.P. Komenda Hufca Harcerek w . . . . .

Pieczęć nagłówkowa:

Z. H. P.

Organizacja Harcerek

Chorągiew . . . . .
Komenda Hufca . . . . .
Miejscowość . . . . .

V. Raporty:

Hufiec wysyła do Komendy Chorągwi następujące raporty:

- 1) 15.X. Raport roczny,
  - „ akcji letniej (wykonanej — łącznie z zestawieniem),
  - „ powakacyjny,
  - „ akcji zimowej (projektowanej — łącznie z zestawieniem),
  - „ statystyczny (zestawienie z raportów drużyn i karty rejestracyjne).
- 2) 15.IV. Raport z akcji zimowej (wykonanej — łącznie z zestawieniem),
  - „ z akcji letniej (projektowanej — łącznie z zestawieniem),

Projekt obozu hufca.

Raporty układamy najpierw do teczki zbiorczej, a po sporządzeniu raportu ogólnego hufca wkładamy do teczek poszczególnych drużyn.

VI. Wzory kontrolnek:

Wykaz krzyży i legitymacji zawiera następujące rubryki:

L. p.	Imię i nazwisko	Drużyna	Miejscowość	Data przyrz.	Nr. Krzyża	Nr. legitym.	Kto odbierał przyrzeczę	Uwagi

Kontrolka nadsyłanych raportów powinna mieć następujące rubryki:

L. p.	Drużyna	Miejscowość	Termin wysł. raportów							Uwagi
			5.X	5.X	5.X	5.X	5.X	5.IV	5.IV	
			Raport roczny	Raport z obozu	Raport powak.	Rap. stat. i kart. rej.	Raport obozu zim.	Raport przedw.	Projekt obozu	

Termin wysłania ustala się jako datę stempla pocztowego. Drużyny miejscowe obowiązują doręczenie w dniu oznaczonym.

Sekretarka pamięta o terminach raportów, załatwianiu spraw i wysyłaniu pism; w tym celu prowadzi odpowiedni terminarz (kalendarz).

Chorągiew:

Chorągiew prowadzi:

I. Książki:

- 1) książkę pracy,
- 2) książkę korespondencyjną (dziennik),
- 3) książkę protokółów zebrań Komendy.

archiwum

II. Teczki:

- 1) „Wiadomości Urzędowe“,
- 2) Okólniki Głównej Kwatery Harcererek,
- 3) Rozkazów własnych,
- 4) Okólników własnych,
- 5) Teczke materiałów do rozkazów i okólników,
- 6) Teczki raportów własnych i sprawozdań (do Głównej Kwatery Harcererek, do Zarządu Okręgu, do Okręgowego Urzędu W. F. i P. W. i inne),
- 7) Teczki raportów hufców,
- 8) Teczki zbiorcze dla raportów hufców przed raportem Chorągwi,
- 9) Teczki referatów,
- 10) Teczki łącznikowe (pisma przeznaczone dla referatów),
- 11) Teczki personalne według alfabetu,
- 12) Teczka korespondencji ogólnej,
- 13) Teczka rozkazów Komendy Chorągwi Harcerzy,
- 14) Teczka spraw do załatwienia,
- 15) Teczka druków i wzorów.

III. Akta:

- 1) Obozów starszyszy, sprawnościowych, kursów, odpraw.

IV. Wykazy, kontrolki, terminarze.

V. Archiwum.

Ad. I i II. Książkę prowadzi Komendantka Chorągwi. Książkę korespondencyjną prowadzi sekretarka lub biuralistka. W książce korespondencyjnej musi być rubryka, w której oznacza się dla jakiego referatu pismo jest skierowane. Każde pismo przechodzi przez ręce Komendantki Chorągwi, która po zapoznaniu się z nim albo sama załatwia, albo umieszcza notatkę jak załatwić, wzgl. skierowuje do odpowiedniego referatu. O ile referentka mieszka po za siedzibą Chorągwi, załatwia korespondencję półoficjalną z terenem bezpośrednio. Natomiast pisma oficjalne i okólniki przeznaczone dla referatu przechodzą przez biuro Komendy Chorągwi. Referentka nadsyła materiały do rozkazów i okólników oraz sprawozdania i plany pracy do biura Komendy. Referentka, mieszkająca poza siedzibą Komendy, prowadzi swój dziennik korespondencyjny i swoją teczkę, którą po roku zwraca Komendzie Chorągwi. W biurze Komendy Chorągwi prowadzi się te czki łącznikowe dla każdego referatu, w których umieszcza się pisma dla niego przeznaczone. Referentki miejscowe wyjmują pisma dla nich przeznaczone załatwiają, a po załatwieniu wkładają z powrotem z notatką jak należy załatwić, lub z odpisem i datą załatwienia; z teczki tej pisma załatwione sekretarka umieszcza w teczce referatu. Na wewnętrznej stronie teczki łącznikowej umieszczamy kontrolkę załatwienia pism. Kontrolka zawiera następujące rubryki:

Liczba dzień	Data włożenia	Data przyznania	Podpis	Sposób załatwienia	Data załatwienia
wpisuje sekret.					wpisuje referentka

archiwum

Referentkom zamiejscowym wysyła sekretarka pismo dla nich przeznaczone, prowadząc odpowiednią kontrolkę:

Liczba dziennika	Data wysłania	Data zwrotu	Sposób załatwienia

Dla spraw personalnych (wykazy służby, oceny, opinie) prowadzimy teczkę w której umieszczamy poszczególne osoby w porządku alfabetycznym.

Zamiast teczki personalnej możemy prowadzić kartotekę, w której umieszczamy akta danej harcerki w oddzielnej kopercie.

Ad. III. Akta obozów, kursów i odpraw (książka pracy, teczka ćwiczeń i gier i t. p.), przechowujemy oddzielnie.

Ad. IV. Wykazy gromad, drużyn, zrzeszeń i hufców prowadzimy na arkuszach, lub w kartotece (kolorowe karty przy raporcie statystycznym).

Kontrolka raportów jak w hufcu.

Dla spraw poruszonych w pismach ogólnych, wymagających załatwienia lub odpowiedzi, prowadzimy arkusze zbiorcze.

Wzór:

Liczba dziennika	Sprawa.....
z dnia	Termin odpowiedzi.....

L. P.	HUFIEC	Odpowiedź		Ponaglenie		Uwagi
		Data stempla pocztow.	L. dz.	I.	II.	

V. Pieczęć:

Pieczęć okrągłą w Komendzie Chorągwi używamy w następujących wypadkach:
 na książkach służbowych,
 na mianowaniach,
 na kwitach,

na zaświadczeniach,
na upoważnieniach,
na delegacjach,
na wyliczeniach,
na zapotrzebowaniach na zlecenia przejazdu,

Oprócz pieczęci okrągłej i podłużnej Komenda Chorągwi powinna mieć pieczęć na pisma przychodzące:

Data wpływu . . . . .
Ilość załączników . . . . .
Data załatwienia . . . . .

Pieczęć okrągła:

Krzyż harcerski w kole i napis:

Z.H.P. Komenda Chorągwi Harcerek . . . . .

Pieczęć podłużna:

Z. H. P.

Organizacja Harcerek

Zarząd Oddziału . . . . .
Komenda Chorągwi . . . . .
Miejscowość . . . . .

Komendantka Chorągwi podpisuje wraz z sekretarką, lub referentką:

rozkazy,
okólniki,
mianowania,
zaświadczenia,
upoważnienia,
legitymacje,
zapotrzebowania na zlecenia na przejazd,
listy oficjalne do władz,
pisma organizacyjne i zewnętrzne.

VII. Archiwum.

Do archiwum odkłada się akta po dwu latach, przy czym robi się dokładną selekcję, niszczy duplikaty i papiery zbędne. Selekcję tę przeprowadza Komendantka Chorągwi wraz z sekretarką. Akty osobowe nie przechodzą do archiwum. Akta składa się chronologicznie według dat kalendarzowych, dzieląc je w obrębie roku na działy. Akta mogą być wklejane, zszywane i spinane.

Na każdej teczce musi się znajdować rok i dokładny skorowidz tego, co teczka zawiera.

Miejsce przechowania archiwum zależne jest od jego wielkości (skrzynka, szafa, pokój). Pieczęć nad archiwum ma sekretarka.

VI. Terminarz:

Komenda Chorągwi wysyła do Głównej Kwatery Harcerek następujące raporty:

- 1.XI. Raport roczny
„ akcji letniej (wykonanej łącznie z zestawieniem).
Raport akcji zimowej (projektowanej, łącznie z zestawieniem)
Raport statystyczny (zestawienie z raportów stat. hufców),
1.V. Raport z akcji zimowej (wykonanej, łącznie z zestawieniem)
Raport z akcji letniej (projektowanej, łącznie z zestawieniem).

VIII. Inwentarz.

Inwentarz każdej jednostki organizacyjnej jest własnością Z. H. P.

Drużynowa, hufcowa i Komendantka Chorągwi są odpowiedzialne za całość i przechowanie inwentarza.

W każdej jednostce organizacyjnej musi być prowadzona księga inwentarzowa.

Spis inwentarza jest to księga, do której wpisujemy wszystkie sprzęty, które stanowią naszą własność (przedmioty, obce, pożyczone, będące w naszym użytkowaniu, muszą być spisane osobno i utrzymywane w ewidencji).

Książkę inwentarzową i kontrolki prowadzi magazynierka, która odpowiada również za staranne przechowywanie i odpowiednie konserwowanie inwentarza.

Książkę inwentarzową dzielimy na działy.

Dział przedstawia pewną grupę przedmiotów, służących do jednego celu, np. urządzenie wewnętrzne, sprzęt sportowy, obozowy.

Każdy przedmiot musi być oznaczony znakiem i numerem porządkowym np. K. Ch. Nr. 27 i wpisany do odpowiedniego działu książki inwentarzowej.

Oprócz głównej księgi inwentarzowej prowadzi magazynierka jeszcze kontrolki inwentarza według pomieszczenia oraz książkę kontroli wypożyczeń dla działu obozowego, sportowego.

Inwentarz musi być kontrolowany raz w roku; inwentarz sportowy i obozowy przed obozem i po obozie.

Przy kompletowaniu inwentarza należy się kierować potrzebami wynikającymi z życia.

Przy zakupach należy stosować celowość i oszczędność t. zn. po zebraniu ofert należy wybrać i zakupić towar najlepszy i najtańszy.

Załącznik L. 2 do Rozkazu Naczelniczki Harcerek L. 4.

Wiosenne Korespondencyjne Zawody Łucznicze Harcerstwa Żeńskiego.

Zawody odbywają się we wszystkich hufcach harcerek.

1. Termin

15 — 30 maja b. r.

2. Organizacja.

Zawody przeprowadzają komendantki hufców, lub drużynowe drużyn samodzielnych we własnych środowiskach. Do Komitetu Zawodów należy zaprosić Komendanta P. W., oraz delegata Wydziału Spraw Sędziowskich Polskiego Związku Łuczników — do Komisji Sędziowskiej.

3. Regulamin.

Obok punktów niniejszych przy organizacji Zawodów obowiązują Regulamin Odznaki Łuczniczej.

4. Udział.

W zawodach mogą brać udział wszystkie harcerki. O Odznakę Łuczniczą kl. II-ej mogą strzelać tylko drużyny, posiadające O. Ł. kl. III-ej. Jeżeli w programie strzelania hufca (lub drużyny) przewiduje się udział zespołów — każda drużyna lub hufiec mogą skompletować dowolną ilość zespołów. Każde 3 najlepsze zawodniczki drużyny lub hufca automatycznie tworzą zespół. Zespoły należy kompletować z druhen posiadających te same klasy O. Ł.

5. Protokoły.

Natychmiast po ukończeniu strzelania Kierownictwo Zawodów wypełnia czytelnie protokoły (w 2 egzemplarzach) przewidziane dla odpowiednich konkurencji, zaopatrzone podpisami Komisji Zawodów, oraz delegata Wydziału Spraw Sędziowskich przy Polskim Związku Łuczników. Jeden egzemplarz winien być wysłany najbliższemu Zarządowi Okręgu, względnie Pod-

okręgu P. Z. Łuczników, drugi do Głównej Kwatery Harcerek do dnia 5 czerwca b. r. Protokoły spóźnione nie będą klasyfikowane.

6. Program.**a) Dla nieposiadających O.Ł. — konkurencja Ł. 1**

Łuk — krajowy.

Odległość — 15 metrów.

Udział — jednostkowy i zespołowy 3-ch zawodniczek.

Tarcza ŁB (80 x 16 cm.) pięciopięściennowa.

Ilość strzałów — 15 w 5-ciu seriach.

Ocena — jednostkowa i zespołowa. Minimum na O. Ł. kl. III-ej — 50 pkt.

b) Dla posiadających O.Ł. kl. III-ej — konkurencja Ł. 2.

Łuk — krajowy.

Odległość — 25 metrów.

Udział — jak w Ł. 1.

Tarcza ŁC — sześciopięściennowa (45 x 5 cm.).

Ilość strzałów — 30 w 10-ciu seriach.

Ocena — jak w Ł. 1. Minimum na O. Ł. kl. II-ej—45 pkt.

Instrukcja skarbowa Organizacji Harcerek**Rachunkowość zastępu.**

Rachunkowość zastępu prowadzi albo sama zastępowa, albo, w zastępach starszych, skarbniczka zastępu.

Zastęp prowadzi:

- 1) Książkę kontową (zawartą w książce zastępu);
- 2) Kwitariusz przychodowy;
- 3) Teczke z dowodami wydatków (rachunki).

Pieniądze zastępu przechowuje u siebie zastępowa lub skarbniczka zastępu, o ile nie przekraczają sumy określonej przez Radę Drużyny.

O ile zastęp prowadzi poważniejszą pracę zarobkową i posiada u siebie większe sumy, musi je oddawać w ciągu miesiąca skarbnicze drużyny, która przechowuje pieniądze na książeczce w instytucji finansowej, P. K. O., lub K. K. O. Należy bowiem bardzo skrupulatnie przestrzegać zasady nietrzymania w rękę grosza publicznego.

Przy końcu roku zastęp oddaje wszystkie pieniądze do kasy drużyny.

1) Książeczkę kontową (w książeczce zastępu) należy ponumerować, przy czym drużynowa stwierdza swym podpisem, na ostatniej stronicie u góry — ilość stronic (12).

Książeczkę kontową należy poliniować (w 15 lini-
jek) dla ułatwienia porządnego wpisywania pozycji. Każdy wpływ i każdy wydatek musi być przez zastępową, lub skarbniczkę zastępu natychmiast wpisany do książki kontowej.

Zapisy uskutecznią się w ten sposób, że każdy wpływ i wydatek notuje się najpierw w rubryce „Kasa“,

a po tym w odpowiedniej innej, po raz drugi — na tej samej linii.

Każdy miesiąc zamyka się, podliczając „Kasę“ i wszystkie rubryki, przy czym sumy wszystkich rubryk muszą się równać sumie „Kasy“. Po porównaniu „Dochodów“ z „Wydatkami“, wyprowadza się „Pozostałość“, czyli „Saldo“, które wpisuje się po stronie „Wydatków“, po czym następuje zamknięcie stronicy. Pozostałość przenosi się na następny miesiąc.

Dnia 5-go każdego miesiąca skarbniczka drużyny, odbierając pogłówne, sprawdza książkę kontową zastępu, wraz z dowodami przychodowymi i rozchodowymi. Równocześnie zastęp oddaje do kasy drużyny pieniądze, zarobione w ciągu miesiąca, pozostawiając sobie sumę określoną przez Radę Drużyny.

W książce kontowej zastępu zapisuje się sumę przekazaną drużynie (pogłówne i pieniądze zarobione) po stronie wydatków, a kwit otrzymany od skarbniczki drużyny przechowuje się w dowodach kasowych (skoroszyt).

2) Kwitariusz przychodowy, podwójny pod kalką, numeruje się przed rozpoczęciem używania i odnotowuje ilość kwitów na okładce (np. kwitów podwójnych od 1 — 50) co drużynowa stwierdza swym podpisem.

Każda kartka kwitariusza musi być opatrzona pieczęcią drużyny. Numery kwitów wpisuje się do książki kontowej, jak i ich treść po stronie „Dochodów“ pod odpowiednimi rubrykami.

Po wypełnieniu przez kalkę, podpisaniu przez otrzymującą pieniądze (zastępową, lub skarbniczkę) i przez wpłacającego, po oderwaniu kwitu właściwego i oddaniu go wpłacającemu (np. harcerce płacącej po-

główne) — pozostaje w kwitariuszu t. zw. grzbiet, czyli odpis przez kalkę, który służy jako dowód wpływu.

Gdy kwitariusz skończy się, zakłada się nowy, wprowadzając dalszą numerację (np. 50 — 100).

Teczka na dowody (rachunki) musi mieć klamrę na spinanie rachunków (skoroszyt). Rachunki przechowuje się w skoroszycie ułożone kolejno, tak jak są wpisane w książce kontowej, po stronie wydatków; przy czym każdy musi mieć swój numer kolejny, który wpisuje się do książki kontowej w odpowiedniej rubryce.

Każdy rachunek powinien być firmowy, t. zn. na firmowym papierze i opatrzony pieczęcią sprzedającego. W razie dokonywania zakupów u sprzedawców, którzy nie mają papieru firmowego i pieczęci, należy wypisać porządnie czysto treść rachunku na dowolnym papierze.

U góry, z lewej strony umieścić imię i nazwisko sprzedawcy, oraz jego adres. Na dole pod rachunkiem podliczonym wypisać kwotę ogólną rachunku słownie, następnie słowo „otrzymałem“. Po czym następuje podpis własnoręczny sprzedawcy, albo, jeśli jest on niepiśmienny, przez niego postawione dwa krzyże. Następnie załatwiająca sprawunek pisze „zapłaciłam“ i podpisuje się.

Treść ogólna każdego rachunku musi być wpisana do książki kontowej,

Rachunkowość drużyny.

Rachunkowość drużyny jest prowadzona w szczególności tak, jak rachunkowość zastępu. Drużyna musi mieć osobną książkę kasową kontową, ponumerowaną, i podpisaną przez hufcową. Kasę drużyny musi prowadzić skarbniczka. Skarbniczkę kontroluje drużynowa, oraz skarbniczka hufca.

Pieniądze drużyny muszą być złożone na książeczce oszczędnościowej P.K.O., lub K.K.O. i tylko mała kwota może znajdować się w rękach skarbniczki.

Drużyna prowadzi następujące książki:

- 1) Książkę kontową (wzór Głównej Kwatery Harcerek).
- 2) Kwitariusz przychodowy
- 3) Teczke dowodów kasowych
- 4) Kontrolkę opłat organizacyjnych
- 5) 1, 2, 3, prowadzi jak w zastępie.

Kontrolka opłat organizacyjnych powinna być złożona zastępami, na każdej stronicy spis harcerek z innego zastępu.

Budżet.

Budżet drużyny układa drużynowa ze skarbniczką drużyny na osobnym arkuszu w/g wzoru umieszczonego w książce kasowej drużyny. Każda pozycja musi być dokładnie wyliczona i opisana np.:

Wpływ z pogłównego 30 harcerek x przez zł. 20 (10 miesięcy — zł. 60). O ile drużyna projektuje zorganizowanie obozu opracowuje jego budżet osobno w/g wzoru zawartego w książce kasowej obozu, a sumy ogólne wnosi do budżetu drużyny tak po stronie wpływów jak i wydatków. Projekt budżetu omówiony na radzie drużyny przedstawia się hufcowej do zatwierdzenia. Budżet układamy na rok kalendarzowy.

Zestawienie rachunkowe sporządza się w/g wzoru załączonego w książce kasowej drużyny.

O ile drużyna korzysta z subwencji K. P. H. lub innych, obowiązana jest w żądanym terminie złożyć sprawozdanie kasowe lub wyliczenie.

Sprawozdanie obejmuje całość wpływów i wydatków na określoną sumę i cel, (do wyliczenia należy dołączyć oryginalne rachunki).

Wszystkie rachunki i kwity podpisuje drużynowa, która jest odpowiedzialna za gospodarkę drużyny.

Hufiec.

Rachunkowość hufca prowadzona jest na tych samych zasadach co rachunkowość drużyny. Kasowość i rachunkowość hufca kontrolowana jest przynajmniej raz do roku przez komisję rewizyjną Chorągwi.

Hufiec prowadzi książkę kontową (wzór Głównej Kwatery Harcerek), kwitariusz dochodowy i teczkę dowodów kasowych.

Warsztaty i przedsiębiorstwa przy hufcu prowadzą osobną rachunkowość i tylko czysty zysk lub stratę wpisuje się do książki kontowej.

Instrukcja dotycząca układania budżetów, prowadzenia książki kontowej sporządzania sprawozdań i wyliczeń, oraz formalności związanych z wystawianiem kwitów jest ta sama co w zastępie i drużynie.

Każdy rachunek jest podpisywany przez hufcową, która jest odpowiedzialna za gospodarkę drużyny.

Chorągiew

Za gospodarkę finansową Chorągwi odpowiada Komendantka Chorągwi. — Układa ona wspólnie ze skarbniczką budżet na rok kalendarzowy. Budżet jest opracowywany w cyfrach planem pracy Komendy Chorągwi. Przed przystąpieniem do opracowania budżetu należy przepracować budżety poszczególnych etapów planu pracy (obozy, odprawy, kursy) i działu organizacyjno-administracyjnego. Z tych danych zestawia się budżet na wzór budżetu Głównej Kwatery Harcerek. W skład budżetu wchodzi następujące pozycje:

Dochody:

1. Opłaty organizacyjne:

- a). pogłówne
- b). rejestracja drużyn
- c). pogłówne instruktorek

2. Dochody z własnych przedsiębiorstw, imprez i kapitału (%).

- a). opłaty uczestniczek (obozów, kursów, odpraw)
- b). przedsiębiorstwa
- c). imprezy
- d). %% od kapitałów

3. Subsydia na cele ogólne.

- a). Główna Kwatera Harcerek (na kancelarię)
- b). Zarząd Okręgu (na kancelarię, ewentualnie w naturze)
- c). Różne — ofiary

4. Subsydia na cele specjalne.

- a) P. U. W. F. i P. W. na akcję obozową (porcje przez G. K. H.
- b) K. O. P. na akcję obozową (porcje przez Z. O.)
- c) Wydział Opieki Społecznej na akcję obozową (przez Z. O.)
- d) Fundusz Pracy
- e) Inne

5. Różne.

- a) Zwroty pożyczek

Wydatki.

1. Wydatki osobowe i świadczenia.

- a). Uposażenie personelu biurowego: 1 etat X zł. 12 miesięcy
- b). Ubezpieczenie

Wydatki administracyjne.

- a) Opłaty organizacyjne do Głównej Kwatery Harcererek: pogłównie i rejestracja drużyn
- b.) wydatki kancelaryjne (papier, poczta i t.p.)
- c). utrzymanie lokalu
- d). odprawy i zjazdy
- e). przejazdy (lustracje i inne)

3. Wydatki rzeczowe.

- a). prace wydziałów
- b). biblioteka
- c). subwencje na obozy środowisk i drużyn
- d). obozy i kursy własne (wymienić)
- e) kształcenie starszyszy
- f). zakup inwentarza
- g). różne

4. Różne.

- a). Spłaty długów

Przedsiębiorstwa i warsztaty przy Komendzie Chorągwi układają swój własny budżet i prowadzą własną księgowość i kasowość. Do księgowości Chorągwi wprowadza się tylko czysty zysk (ewentualnie stratę).

W Komendzie Chorągwi obowiązuje księgowość podwójna przy czym prowadzi się:

1. Dziennik — Książka Główna (amerykanka)
2. Książki pomocnicze i kontrolki
3. Kwitariusz przychodowy (kasa przyjmuje)
4. Kwitariusz rozchodowy (kasa wypłaca)
5. Kwitariusz-nota memoriałowa
6. Segregator albo skoroszyt na dowody kasowe.

W dzienniku amerykańskim prowadzi się następujące konta:

1. Kasa
2. P. K. O.
3. Opłaty organizacyjne
4. Personel
5. Lokal i kancelaria
6. Przejazdy i wizytacje
7. Odprawy i zjazdy

8. Obozy i kursy

9. Przedsiębiorstwa, imprezy, %%
10. Subwencje
11. Inwentarz, biblioteka
12. Dłużnicy i wierzyciele
13. Zaliczki
14. Sumy przechodnie
15. Remanenty
16. Kapitał.

Dziennik przed użyciem musi być ponumerowany, przesnurowany i opisany przez Komisję Rewizyjną Z. O. Konta mogą być łączone.

Do poszczególnych kont amerykański prowadzi się następujące książki pomocnicze:

Do konta 3 — Opłaty organizacyjne — kontrolkę opłat organizacyjnych.

Do poszczególnych kont amerykański prowadzi się następujące książki pomocnicze: Obowiązujące: Do konta 3. Opłaty organizacyjne — kontrolkę opłat organizacyjnych, Do konta 11 — Inwentarz i biblioteka — książki inwentarza ponumerowane i przesnurowane i opisane jak amerykański. Do konta 12. — Dłużnicy i wierzyciele — typ książki kasowej, w której każda osoba lub instytucja ma swój osobny rachunek (jedną lub kilka stron). Książka dłużników i wierzycieli musi być ponumerowana, przesnurowana i opisana jak poprzednia. Do konta 13 — Zaliczki i 14 — Sumy przechodnie — Typ książki kasowej jak dłużników i wierzycieli tylko bez sznurowania.

Pożądane: Do konta 5 — Lokal i kancelaria — kontówka z następującym rozbiem po stronie „winien“: a) lokal, b) światło, c) opał, d) kancelaria, e) portoria, f) porządki. Do konta 8 — Obozy i kursy — Każdy obóz ma swoją osobną rachunkowość, którą włącza się po zakończeniu obozu sumami globalnymi do amerykański, załączając dowody i książki kasowe. Do konta 10 — Subwencje — Kontówka z następującym rozbiem: po stronie „winien“ — środowiska którym udzielamy subwencji. Po stronie „Ma“ — instytucje, od których otrzymujemy subwencje.

Kwity przychodowe wypełnia się jak w niższych jednostkach organizacyjnych.

Na kwoty otrzymywane za pośrednictwem poczty, dołącza się do kwitu odcinek przekazu lub czeku zamiast podpisu osoby wpłacającej.

Do kwitu „Kasa wypłaci“ dołącza się oryginalne rachunki formalnie sporządzone (patrz instrukcja dla zastępy). Pozycje nie kasowe przeprowadza się za pomocą noty memoriałowej.

Dowody przychodowe, rozchodowe i noty memoriałowe oznaczane są oprócz swojej numeracji porządkowej — liczbą dziennika (folio) pod którą zostały wciągnięte do amerykański, po czym umieszcza się je w segregatorze. — Wszystkie dowody muszą być podpisane przez Komendantkę Chorągwi. Dążyć należy, aby wszystkie dowody były tego samego dnia wciągnięte do dziennika i ksiąg pomocniczych. W amerykański prowadzimy każdy miesiąc osobno. Ostatniego dnia miesiąca podliczamy wszystkie konta i dodajemy obroty za ubiegły miesiąc.

Amerykanke zamykamy dnia 31 grudnia „Bilansem zamknięcia“ oraz „rachunkiem wydatków i wpływów“.

Na rachunkach za inwentarz należy umieścić l. porz. w książce inwentarzowej, pod którą zapisano nabyty przedmiot.

Zaleca się, aby wszystkie dary w naturze i świadczenia bezpłatne przeliczyć na ich wartość pieniężną i zaksięgować za pomocą noty memorialowej.

Bilans zamknięcia oraz rachunek wydatków i wpływów dołącza się do sprawozdania rocznego z działalności Chorągwi.

Rozkaz Naczelnika Harcerzy L. 9 z dn. 10 kwietnia 1937 r.

1. Przepisy stale obowiązujące.

12. Instrukcja w sprawie próby drużynowego.

Zatwierdzam „Instrukcję w sprawie próby drużynowego i wodza gromady zuchów“. Na przeprowadzenie tej próby we wszystkich drużynach harcerzy i gromadach zuchów Komendanci Chorągwi mają termin do dnia 15 września 1938 r.

Komendanci Chorągwi, którzy na swym terenie wcześniej ukończą przeprowadzenie tej próby ze wszystkimi drużynowymi i wodzami gromad, złożą o tym meldunek Naczelnikowi Harcerzy.

W tych chorągwiach, które miały dla swych terenów ustaloną próbę drużynowego, należy, od chwili wydania niniejszego zarządzenia, zaniechać przeprowadzania próby na dotychczasowych zasadach. Natomiast próby złożone wg dawnych programów można uznać za równorzędne z próbą złożoną wg wymagań „Instrukcji“.

„Instrukcja w sprawie próby drużynowego i wodza gromady zuchów“ obowiązywać będzie do czasu wydania odpowiednich stałych regulaminów. Do tego czasu komendy chorągwi mogą nadsyłać do G. K. H. propozycje zmian, o ile zauważą ich potrzebę przy stosowaniu tej instrukcji w życiu.

Instrukcja w sprawie tworzenia jednostek organizacyjnych.

Zatwierdzam „Instrukcję w sprawie tworzenia jednostek organizacyjnych ze starszych chłopców“, która obowiązywać będzie aż do czasu wydania odpowiednich stałych regulaminów. Do tego czasu komendy chorągwi mogą nadsyłać do G. K. H. propozycje zmian, o ile zauważą potrzebę ich przy stosowaniu tej instrukcji w życiu.

Instrukcja w sprawie przeprowadzania prób na sprawności harcerskie.

Przedłużam aż do odwołania ważność instrukcji w sprawie przeprowadzania prób na sprawności harcerskie i programów tych sprawności.

Główna Kwatera Harcerzy.

Ustanawiam kategorię członków korespondentów Głównej Kwatery Harcerzy. Członkowie ci zachowują przydział do swej chorągwi i mają obowiązek dalszej normalnej pracy w tej chorągwi. W wypadku otrzymania urlopu lub nie pełnienia żadnej funkcji w cho-

ragwi — automatycznie następuje zawieszenie w funkcji członka korespondenta G. K. H. Członków korespondentów mianuje i zwalnia Naczelnik Harcerzy. Obowiązkiem członka korespondenta jest opiniowanie, opracowywanie i pomoc w pracach tego wydziału lub referatu G. K. H. do którego został przydzielony, prawem zaś — korespondowanie i porozumiewanie się z G. K. H. bezpośrednio w sprawach dotyczących wydziału lub referatu, do którego ma przydział oraz branie udziału w zebraniach tego wydziału z głosem doradczym.

Prenumerata pism

Do użytku w drużynach i wśród młodzieży zatwierdzone są jedynie następujące pisma harcerskie:

- „Leśny Duch“,
- „Skaut“,
- „Skrzydła“,
- „W Kręgu Wodzów“,
- „Harcerstwo“.

W wypadku przekonania się o czytaniu i prenumerowaniu przez młodzież i drużyny innych pism, używających w nazwie i treści terminów „Harcerstwo“ i pochodnych należy odpowiednie jednostki informować, że pisma takie, podszywające się pod miano harcerskich, są w drużynach harcerskich zakazane, a o pojawieniu się takich pism należy zgłaszać do Komend Chorągwi.

14. Wyjaśnienie regulaminów i instrukcji.

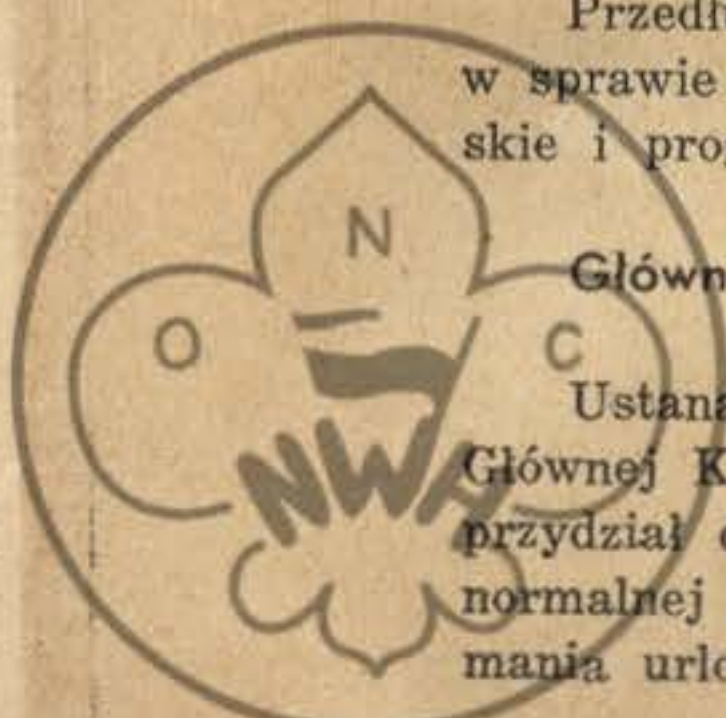
Wyjaśniam, iż w każdej komendzie chorągwi winien być utworzony wydział żeglarski, którym kierować będzie pilot chorągwi, mianowany i zwalniany przez Naczelnika Harcerzy, tak, jak i inni kierownicy wydziałów.

Wyjaśnienie do Rozkazu L. 7. pkt. 21: czasopismo harcerskie „Na Tropie“ zostało określone, jako pismo dla młodszych chłopców. W związku z tym wyjaśniam, że wiek tych chłopców należy orientacyjnie określić na około 11 — 16 lat. Dla chłopców starszych powyżej lat 16 zaleca się „Skauta“.

4. Drużyny.

41. Przyjmuję do Z. H. P. drużyny.

Chor. Pomorska: 129 p. d. h. im. Gustawa Orlicz-Dreszera — Oksywie, 130 p. d. h. im. Jana III Sobieskiego — Brodnica nad Drwęcą; Chor. Wołyńska: 59 d. h. im. Tadeusza Kościuszki — Ry-maczew.

42. Rozwiązuję drużyny:

Chor. Lwowska: 1 d. h. im. Bartosza Głowackiego — Grząska; Chor. Mazowiecka: 33 m. d. h. im. Tadeusza Kościuszki — Zakroczym, 132 m. d. h. im. Kazimierza Pułaskiego — Karczew, 142 m. d. h. im. ks. Kazimierza Skorupki — Okuniew.

Zmieniam patrona:

Chor. Wielkopolska: 8 d. h. im. ks. Piotra Wawrzyniaka — Mogilno na 8 d. h. im. Zawiszy Czarnego — Mogilno.

43. Przyjmuję do Z. H. P. kręgi starszoharcerskie

Chor. Pomorska: Krąg Starszoharcerski — Chojnice.

5. Hufce.

51. Mianuję hufcowymi:

Białystok: hm. Kraśnik Jan — Grodno powiat, phm. Zieliński Czesław — Łomża.

Pomorze: phm. Krzewiński Aleksander — Toruń.

Radom: hm. Zienkiewicz Jarosław — Skarżysko Kamienna, phm. Waleńczak Stanisław — Starachowice;

Warszawa: hm. Drewnowski Janusz — Powiśle, hm. Ławnicki Jan — Śródmieście;

Wilno: phm. Podhajski Jan — Stołpce;

Zagłębie: phm. Bartnik Teodor — Będzin.

Mianuję p. o. hufcowymi:

Białystok: Lewicki Mieczysław — Augustów, Kowalski Kazimierz Edward — Białystok - powiat.

Polesie: Hake Czesław — Kosów Poleski.

Pomorze: Kłosowski Wojciech — Tuchola.

53. Mianowania inne. Komisja P. O. S:

Chor. Lwowska: Lwów-powiat. Przewodniczący — phm. Akielaszek Stanisław, członkowie: dr. Mulak Kazimierz, dr. Skórecki Tadeusz, kpt. Wolszlegier Edward; Chor. Łódzka: Łódź. Przewodniczący — dr. Grabowski Albin, członkowie: dr. Rejterowski Hieronim, Kuryluk Tadeusz, Bilecki Marian.

54. Zwalniam hufcowych:

Pomorze: hm. Kowalski Jarosław — Toruń.

Radom: phm. Małowicz Józef Wacław — Skarżysko Kamienna.

Warszawa: sp. hm. Dąbrowski Henryk — Powiśle, phm. Domański Leszek — Śródmieście;

Wilno: phm. Rutkowski Stanisław — Stołpce;

Zagłębie: phm. Oruba Franciszek — Będzin.

6. Komendy Chorągwi.

61. Mianowania Komendantów:

Chor. Lwowska: hm. Szczęściakiewicz Aleksander. (ponownie).

Chor. Warszawska: hm. Wechsler Henryk (ponownie).

62. Mianowania członków Komend:

Chor. Krakowska: Kier. Wydz. Osobowego — hm. Launer Adam; Chor. Lwowska: Referent Drużyn, pozostających pod opieką Rodziny Kolejowej — phm. Akielaszek Stanisław; Chor. Pomorska: Przyboczny Komendanta i Ref. Pracy — phm. Trapp Ferdynand, Kier. Wydz. Drużyn — hm. Macierzyński Tadeusz Ref. Obozów i Turystyki — hm. Sieradzki Władysław; Chor. Śląska: Kier. Wydz. Starsz. — hm. Korzeniowski Rudolf; Chor. Warszawska: Kier. Wydz. Obozów i Turystyki — hm. Oppmann Otto; Chor. Wołyńska: Kier. Wydz. Drużyn — phm. Tomczak Feliks; Chor. Zagłębiowska: Kier. Wydz. Drużyn — phm. Oruba Franciszek.

65. Zwolnienia członków Komend:

Chor. Lwowska: Ref. Drużyn pozostających pod opieką Rodziny Kolejowej — hm. Czarnik Leszek; Chor. Pomorska: Zastępca Komendanta i Kier. Wydziału Drużyn — hm. Rudnicki Aleksander, Ref. Obozów i Turystyki — phm. Zieliński Henryk; Chor. Śląska: Kier. Wydz. Starszoharc. — hm. Stawarski Kazimierz; Chor. Warszawska: Ref. Pracy — hm. Kapczyński Feliks, Ref. Osobowy — hm. Suchocki Tadeusz, Pilot Chorągwi — Buchwald Lucjan; Chor. Zagłębiowska: Kier. Wydz. Drużyn — hm. Heine Marian.

60. Nadaję stopień żeglarza:

Chor. Białostocka: Berdowski Ryszard, Ichilczyk Leon, Delimata Władysław, Chor. Pomorska: Trzebiatowski Błażej, Rakowski Paweł; Chor. Warszawska: Gałazka Stanisław, Boniecki Bogumił; Chor. Wielkopolska: Hoffmann Zygmunt, Domżański Edmund, Staszak Tadeusz, Kuliński Stanisław, Kwaśniewski Kazimierz, Rahn Aleksander.

7. Główna Kwatera.

71. Mianuję:

Wizytator Głównej Kwatery (z przydziałem do Wydziału Organizacyjnego) — hm. Jankowski Jerzy, Instruktor Objazdowy G. K. H. dla drużyn pozostających pod opieką Rodziny Kolejowej (z przydziałem do Wydziału Organizacyjnego) — phm. Lechosław Domański, Sekretarz Kier. Harc. Drużyn Żegl. — phm. Ludwig Stanisław, Ref. Spraw Zuchowych w Wydziale Zagranicznym — phm. Pietras Tadeusz.

74. Zwalniam:

Przyboczny Naczelnika Harcerzy — hm. Węgierski Kazimierz, Sekretarz Kier. Harc. Druż. Żegl. — phm. Miazgowski Bronisław, współpracownik Wizytatora Harc. Drużyn Kolejowych — phm. Akerman Zdzisław.

8. Mianowania:

82. Mianuję harcmistrzami:

Główna Kwatera: Berkowski Roman, Lincel Jerzy, Węgierski Kazimierz;

Białystok: Kluczyński Rajmund, Korytkowski Antoni.

Łódź: Kotarbiński Mieczysław;

Mazowsze: Laszkiewicz Jan, Maciejewski Henryk, Zawiślański Roman;

Radom: Hendler Julian;

Śląsk: Michno Edward;

Warszawa: Komocki Czesław, Kozakiewicz Kazimierz, Müller Bernard, Skorupka Kazimierz;

Wielkopolska: Nyka Józef;

Wilno: Walicki Waclaw Michał;

Zagłębie: Nowak Edward, Śmigielski Józef.

83. Mianuję podharcmistrzami:

Główna Kwatera: Burghardt Władysław Józef, Ludwig Stanisław, Pasiński Edmund, oraz przywracam stopień Rokitnickiemu Tadeuszowi;

Gdańsk: Muszyński Zbroisław, Ratajski Józef, Swacyna Henryk;

Kielce: Kilijańczyk Zygmunt, Miernik Marian, Połowski Ryszard, Sławiński Tadeusz;

Lwów: Akielaszek Stefan Józef, Bauer Zygmunt, Czarnobrywy Stanisław, Dziedzic Adam, Habela Marian, Jurewicz Zbigniew, Politowski Mieczysław, Stelmachów Lew, Weidel Rudolf, Wirth Ludwik, Żurkowski Janusz;

Łódź: Miller Eugeniusz;

Mazowsze: Kisieliński Stanisław, Kocira Jan, Sobieraj Ludwik, Zientarski Władysław;

Pomorze: Blangiewicz Konrad, Fiałkowski Marian Klemens, Gomoliński Antoni, Stangenberg Albin, Stutzke Marian;

Radom: Mieszalski Stefan, Nowiński Marian;

Śląsk: Hałas Alojzy, Pilarczyk Józef, Tomala Franciszek;

Warszawa: Błoński Jan, Bukowski Tadeusz, Jarosiński Stanisław, Korduba Jerzy, Koźniewski Kazimierz, Kuropatwiński Stanisław, Marosz Jan, Okrzanoski-Zachert Hugon, Oldakowski Leopold, Póljanowski Kazimierz;

Wielkopolska: Dudek Wojciech, Gostyński Bernard, Grodziski Jan, Kosmowski Zygmunt, Ledwowski Władysław, Monikowski Jerzy, Pieniężny Michał, Różycki Józef, Skrzypczak Jan, Szajdzicki Adam, Terakowski Kazimierz, Wysocki Zbigniew, Zygmantowski Franciszek, oraz przywracam stopień Postępskiemu Edmundowi.

Zagłębie: Burski Bolesław, Nowak Adam, Wysocki Lesław.

85. Mianuję działaczami:

Wielkopolska: Szczerbiński Stanisław.

9. Urlopy, zmiany przydziału, zwolnienia starszyny, rejestracja.

91. Urlopy:

Udzielam urlopu: hm. Cieśli Feliksowi do dnia 31 grudnia 1937 r. (Chor. Lwowska); phm. Chwisteckiemu Józefowi do dnia 31 grudnia 1937 r. (Chor. Zagłębiowska); phm. Łuczynowi Alfredowi do dnia 31 grudnia 1937 r. (Chor. Lwowska).

93. Zmiany przydziału:

Phm. Andzelewicz Mirosław z Chor. Radomskiej do Chor. Mazowieckiej, dz. Czacki Józef z Chor. Krakowskiej do Chor. Lwowskiej, phm. Czmiel Eulogiusz z Chor. Zagłębiowskiej do Głównej Kwatery, phm. Ówierz Jan z Chor. Lwowskiej do Chor. Lubelskiej, phm. Duda Józef z Chor. Wielkopolskiej do Chor. Zagłębiowskiej, phm. Grobelny Stefan z Chor. Wielkopolskiej do Chor. Kieleckiej, phm. Ganowicz Wiktor z Chor. Wielkopolskiej do Chor. Warszawskiej, phm. Gostomski Jan z Chor. Wielkopolskiej do Chor. Pomorskiej, phm. Kurzawski Stefan z Chor. Pomorskiej do Chor. Wielkopolskiej, phm. Matuszak Florian z Chor. Wielkopolskiej do Chor. Wolyńskiej, phm. Narożny Franciszek z Chor. Wielkopolskiej do Chor. Mazowieckiej, hm. Nikosiewicz Michał z Chor. Wielkopolskiej do Chor. Wileńskiej, phm. Olszewski Wiktor z Chor. Lubelskiej do Chor. Radomskiej, hm. Skalski Stefan z Chor. Łódzkiej do Chor. Białostockiej, hm. Stieber z Chor. Krakowskiej do Chor. Lwowskiej, phm. Sławiński Jan z Chor. Wielkopolskiej do Chor. Pomorskiej, phm. Zbyszewski Andrzej z Chor. Krakowskiej do Chor. Pomorskiej.

94. Cofam stopnie:

Lublin: phm. Święcicki Antoni — cofam stopień phm. i zwalniam z Z. H. P. na wniosek Komendanta Chorągwi;

Mazowsze: phm. Pomianowski Witold — cofam stopień phm. i zwalniam z Z. H. P. na własną prośbę; phm. Sawicki Mieczysław — cofam stopień phm. phm. Tomaszewski Leon — cofam stopień phm. i zwalniam z Z. H. P. na własną prośbę.

Warszawa: phm. Kopiński Tadeusz — cofam stopień phm., phm. Milej Kazimierz — cofam stopień phm. i zwalniam z Z. H. P. na własną prośbę.

90. Rejestracja starszyny:

Sprostowanie i uzupełnienie Rozkazu Naczelnika Harcerzy L. 2a z dnia 14 stycznia 1937 r. — winno być:

Główna Kwatera:

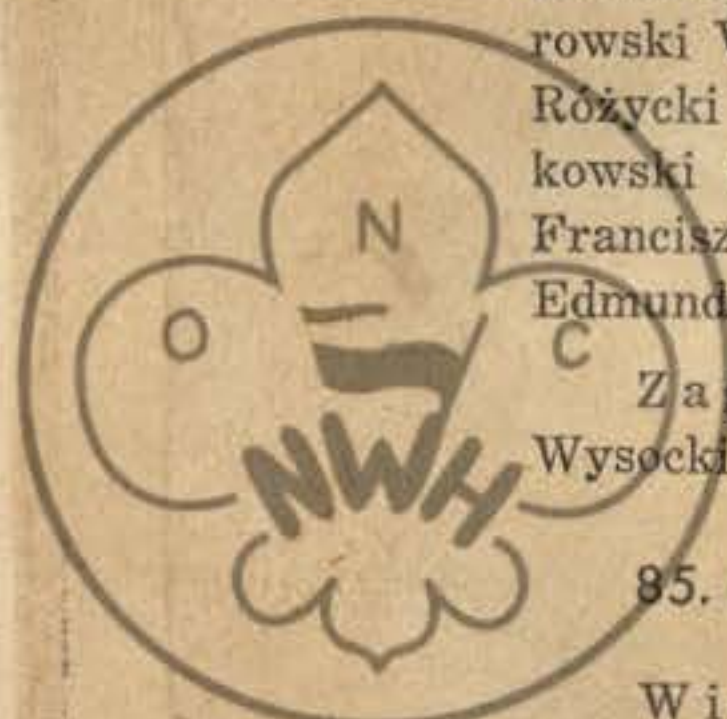
hm. Danielewicz Wiktor — zarejestrowany, wyw. się z obow.

hm. Paulus Witold — zarejestrowany, wyw. się z obow.

hm. Gryglewicz Czesław — zarejestrowany, wyw. się z obow.

phm. Bober Kazimierz — zarejestrowany, wyw. się z obow.

phm. Kuczyński Józef — zarejestrowany, wyw. się z obow.

phm. Oblamski Włodzimierz — zarejestrowany, wyw. się z obow.

phm. Pomorski Edward — zarejestrowany, wyw. się z obow.

Białystok:

phm. Kluczyński Rajmund — zarejestrowany, wyw. się z obow.

phm. Pacyński Bronisław — zarejestrowany, wyw. się z obow.

phm. Pacyński Franciszek — zarejestrowany, wyw. się z obow.

Kraków:

phm. Gwóźdź Kazimierz — skreślić,

phm. Jędrzejczyk Franciszek — niezarejestrował się,

phm. Krzanowski Stanisław — skreślić,

dz. Dudziński Jan — zarejestrowany, wyw. się z obow.;

Lublin:

phm. Święcicki Antoni — zarejestrowany, nie wyw. się z obow.

Lwów:

hm. Dulębowski Adam — zarejestrowany, wyw. się z obow.

phm. Grünberg Antoni — skreślić,

phm. Mączka Marian — skreślić.

Mazowsze:

phm. Jędrzejczyk Franciszek — skreślić,

phm. Wiśniewski Zenon — zarejestrowany, wyw. się z obow.

phm. Żukowski Bonifacy — skreślić;

Pomorze:

phm. Filipowski Zbigniew — skreślić,

phm. Koziński Zygmunt — zarejestrowany, wyw. się z obow.

phm. Myśliwek Bernard — zarejestrowany, wyw. się z obow.

phm. Reichert Romuald — zarejestrowany, wyw. się z obow.

dz. Schulz Łukasz — zarejestrowany, wyw. się z obow.

Śląsk:

phm. Stachura Stanisław — skreślić,

Zagłębie:

phm. Chwistecki Józef — zarejestrowany, urlopowany,

phm. Stachura Stanisław — nie zarejestrował się.

0. Odznaki i odznaczenia.

02. Odznakę dziesięciolecia służby otrzymują:

Chor. Białostocka: 1388 Goliczewski Franciszek, 1389 phm. Kondracki Stanisław, 1390 Krajew-

ski Władysław, 1391 phm. Maciejewski Stanisław, 1392 Marcińczyk Teodor, 1393 Mejner Józef Stanisław: Chor. Lwowska: 1394 Kisiel Piotr, 1395 Nawojski Jerzy; Chor. Mazowiecka: 1396 p.m. Ciszewski Henryk, 1397 Hubicki Władysław; 1398 phm. Trzciniński Ryszard; Chor. Pomorska: 1399 Kajzer Tadeusz Przemysław, 1400 Czerniewski Stanisław, 1401 phm. Szybowski Franciszek, 1402 Tylmanowski Wincenty; Chor. Radomska: 1403 Bilski Kazimierz; Chor. Śląska: 1404 2 d. h. im. Tadeusza Kościuszki — Wielkie Hajduki; 1405 Kapłonek Alfons; Chor. Warszawska: 1406 phm. Przyjemski Jerzy, 1407 phm. Tatarkiewicz Jerzy, 1408 Wenke Leopold; Chor. Wielkopolska: 1409 Broda Franciszek, 1410 Kubiak Łucjan, 1411 phm. Łucak Franciszek, 1412 Przybylski Leopold, 1413 Trzciniński Marian, 1414 Wojciechowski Władysław, 1415 Dudek Wojciech, 1416 Grobelny Stefan, 1417 Kaluża Paweł, 1418 Kermel Jerzy, 1419 Nowak Alfons, 1420 Popławski Stanisław, 1421 Przybyła Hubert, 1422 Szyguła Franciszek, 1423 Frąckowiak Jerzy, 1424 Kudliński Stanisław, 1425 Kowalczyk Władysław, 1426 Kołodziejczak Celestyn, 1427 Kluczek Emil, 1428 Kwaśniewski Bolesław, 1429 phm. Pokładecki Marian, 1430 Szypp Sylwester, 1431 Skotnicki Zenon, 1432 Tomaszewski Marian, 1433 Wowczak Stefan, 1434 Mikołajczak Józef, 1435 Pieniężny Michał, 1436 phm. Preisler Franciszek: Chor. Wileńska: 1437 Jezierski Alfons; Chor. Wołyńska: 1438 phm. Tomeczak Feliks; Chor. Zagłębiowska: 1439 Drożdż Longin.

Odznakę dziesięciolecia służby po raz drugi otrzymują:

Chor. Łódzka: 1440 hm. Krakowski Kazimierz; Chor. Radomska: 1441 Rakowski Konstanty, 1442 Polak Józef; Chor. Warszawska: 1443 hm. Makowski Jan, 1444 hm. Skorupka Kazimierz.

Odznakę „za uratowanie życia” otrzymują:

Chor. Wielkopolska: Kosmowski Zygmunt.

Sprostowanie.

W Rozkazie Naczelnika Harcerzy L. 5 pkt. 02 podano: 1367 Garliński Jan, winno być „1367 Gawliński Jan“.

Naczelnik Harcerzy
(—) Zbigniew Trylski

Instrukcja w sprawie próby drużynowego i wodza gromady zuchowej

I. Zasady ogólne

1. „Próba drużynowego” i „próba wodza gromady zuchowej” ma na celu stwierdzenie, czy kandydat, o ile nie jest harcmistrzem, podharcmistrzem lub działaczem z pośród harcerzy, posiada niezbędne minimalne kwalifikacje, uprawniające go do prowadzenia lub zało-

żenia drużyny harcerzy albo gromady zuchów. Hufcowy może upoważnić w poszczególnych wypadkach osobę, mającą odbytą próbę drużynowego do prowadzenia gromady zuchów jako też i osobę, mającą odbytą próbę wodza gromady do prowadzenia drużyny.

2. Próba drużynowego i wodza nie jest stopniem harcerskim ani instruktorskim i poza prawem prowa-

dzenia drużyny lub gromady, żadnych innych uprawnień nie daje.

Dopuszczenie do próby podharcemistrza nie jest uzależnione od uprzedniego złożenia niniejszej próby.

3. Próba jest ważna jedynie w chorągwi, gdzie została złożona.

4. Pożądane jest, by obok drużynowych i wodzów próbę odbywali także przybocznicy, wzgl. zastępcy tak, aby w razie zmiany drużynowego lub wodza, brak odpowiedniego następcy nie powodował przerw w pracy drużyny lub gromady.

5. Szczegółowe opracowanie planu przeprowadzenia próby pozostawia się komendantom chorągwi. Mogą oni powołać specjalnych komisarzy podległych wydziałom kształcenia starszyny komend chorągwi, które to czuwają nad przeprowadzeniem próby drużynowego i wodza.

6. Dodatni wynik próby wpisuje się do książeczki służbowej i ogłasza w rozkazie komendanta chorągwi. Zaświadczenie można wydawać jedynie osobom, nie posiadającym książeczki służbowej.

7. Praca drużyny harcerzy i gromady zuchów, których kierownicy nie złożą próby w wyznaczonym im terminie, musi być zawieszona, aż do czasu znalezienia odpowiedniego kierownika.

8. W razie ustąpienia drużynowego lub wodza, następcą, jeżeli nie jest instruktorem czy działaczem z pośród harcerzy lub nie składał próby, może objąć drużynę lub gromadę jako „tymczasowy kierownik“; i otrzymuje termin złożenia próby, który nie może przekraczać 8 tygodni, gdyby zaś powyższy warunek nie został spełniony, praca drużyny lub gromady ulega zawieszeniu.

9. Jeżeli osoba po próbie nie prowadzi drużyny lub gromady ani nie jest przybocznym wzgl. zastępcą przez okres 2 lat, a po upływie tego czasu ponownie ma prowadzić drużynę lub gromadę, wówczas hufcowy może zażądać powtórzenia próby.

II. Przeprowadzenie i program próby drużynowego harcerzy

10. Do próby drużynowego może być dopuszczony zarówno harcerz jak i członek współdziałający; dopuszcza hufcowy.

11. Do próby można przygotować się przez samodzielną pracę lub na kursach.

12. Próbę przeprowadza osoba upoważniona przez komendanta chorągwi lub delegat Główniej Kwatery Harcerzy, za wiedzą komendanta chorągwi.

13. Próbę można przeprowadzić w drużynie, gdzie pracuje kandydat, na kursach lub w inny dowolny sposób.

14. Podczas próby kandydat winien wykazać, że zna i rozumie cele Z. H. P. pojmuje rolę drużynowego oraz posiada odpowiednią znajomość metodyki i techniki harcerskiej.

15. Program próby jest następujący:

A. Piśmiennictwo harcerskie:

1. Do wyboru punkt a, b lub c.

a) Schreiber i Piasecki — „Harce Młodzieży polskiej“ albo

b) Baden-Powell — „Skauting dla chłopców“ (w druku) albo

c) Pawelek — „Młoda drużyna“ i Glass „Książeczka harcerza“.

UWAGA: „Książeczkę harcerza“ można zastąpić — Chmielowska „Wykapka“ lub Trylski — „Mały podręcznik obozowania“.

2. Program prób na stopnie — G. K. H. albo Sedlaczek i Matecki — „Drogowskaz harcerski“.

3. Sprawności harcerskie — G. K. H.

4. Żawrocki — „Praca w drużynie“.

5. Dąbrowski — „Gry i zabawy w izbie“ albo Grodecka i Zwolakowska — „Gry“.

6. Trzy ostatnie numery „W Kręgu Wodzów“.

UWAGA: Znajomość powyższej lektury kandydat powinien przede wszystkim wykazać przy składaniu punktów B. i C.

B. Przeprowadzi zbiórke lub wycieczkę drużyny ew. fragment tych zajęć.

C. Ułoży conajmniej 3 miesięczny program pracy drużyny i jednomiesięczny zastępu lub przedstawi wypełnione przez siebie „Zamierzenia drużyny“.

D. Zna książki administracyjne drużyny i potrafi je prowadzić; zna terminarz raportów i drogę służbową,

E. Wie jak współpracować z rodzicami i szkołą,

UWAGA: W drużynach wodnych i żeglarskich próbę drużynowego winna przeprowadzać osoba, posiadająca conajmniej stopień żeglarza; w opracowaniu planu przeprowadzenia próby na terenie chorągwi i w wykonaniu tego planu współdziała pilot chorągwi.

W p. 15 „Program próby — p. A. piśmiennictwo harcerskie — oprócz literatury podanej wyżej, drużynowy — żeglarz winien znać ponadto:

„Organizacja harcerskich drużyn żeglarskich cz. I“.

„Wioślarz“.

3 ostatnie numery „Żeglarza“,

w p. B. i C. — należy położyć nacisk na ćwiczenia i plan pracy w zastosowaniu do drużyn wodnych.

III. Przeprowadzenie i program próby wodzów gromady.

16. Próbę składa zarówno wódz gromady samodzielnej, jak i wódz gromady przy drużynie harcerzy. Punkty 10 — 14 stosują się analogicznie do wodza gromady zuchów.

17. Program próby jest następujący:

A. Piśmiennictwo harcerskie:

1. Do wyboru punkt a, b lub c.

a) Schreiber i Piasecki „Harce młodzieży polskiej“ albo

b) Baden-Powell — „Skauting dla chłopców“ (w druku) albo

c) Pawelek — „Młoda drużyna“ i Glass — „Książeczka harcerza“.

UWAGA: „Książeczkę harcerza“ można też zastąpić Chmielowska — „Wykapka“ albo Trylski — „Mały podręcznik obozowania“.

2. Programy prób na gwiazdki — G. K. H.
3. Sprawności ruchowe.
4. Kamiński — „Antek Cwaniak“.
5. Kamiński — „Książka wodza zuchów“.
6. Trzy ostatnie numery „W Kręgu Wodzów“.

UWAGA: Znajomość powyższej lektury kandydat powinien przede wszystkim wykazać przy składaniu punktów B. i C.

- B. Przeprowadzi zbiórkę, wycieczkę lub kominek zuchowy; posiada nadto znajomość pięciu piosenek, pięciu tańców i dziesięciu gier ruchowych.
- C. Przedstawi plan przerobienia sprawności zuchowej na zbiórkach w formie odpowiednich cykli.
- D. Zna książki administracyjne gromady i potrafi je prowadzić; zna terminarz raportów i drogę służbową.
- E. Wie, jak współpracować z rodzicami i szkołą.

Naczelnik Harcerzy
(—) Zbigniew Trylski

Instrukcja w sprawie tworzenia jednostek organizacyjnych ze starszych chłopców.

1. Instrukcję tę należy traktować jako wytyczne w sprawie tworzenia jednostek organizacyjnych ze starszych chłopców. Hufcowi wraz z drużynowymi muszą sprawę tę rozwiązać na swym terenie, przystosowując ją do swoich warunków.

2. Starszym chłopcem nazywamy takiego chłopca, który liczy około lat 16 i więcej i swymi zainteresowaniami przekracza ramy dotychczasowego programu drużyny oraz świadomie wyraża chęć pracowania z innymi starszymi chłopcami. Drużynowy winien zachęcić starszych chłopców, aby przeszli do specjalnych zastępów i drużyn.

Do kategorii starszych chłopców należy zaliczyć również i wszystkich funkcyjnych w drużynie, jak zastępowych, sekretarza, magazyniera i t. p. Maksymalna granica wieku dla chłopców przebywających w drużynie złożonej z młodszych chłopców jest lat 18 — po przekroczeniu tego wieku chłopcy muszą przejść z drużyny młodszej do drużyny złożonej ze starszych chłopców (lub do kręgu starszoharcerskiego).

Przekroczyć powyższy wiek w drużynie młodszych mogą tylko drużynowi i przyboczni.

3. Nazwa dla starszych chłopców jednostek organizacyjnych złożonych ze starszych chłopców nie jest ustalona — hufcowi mogą zgłosić do G. K. H. swoje projekty.

4. Można tworzyć następujące jednostki organizacyjne:

- a) drużynę starszych chłopców, (złożoną z 2 do 5 zastępów);
- b) samodzielny zastęp starszych chłopców, albo zastęp oparty o drużynę złożoną z chłopców młodszych (zastęp równa się 4 — 10 starszych chłopców);
- c) wreszcie drużynowy może wydzielić kilku chłopców (1 — 5) i połączyć ich ze starszymi chłopcami z innych drużyn w jeden zastęp albo przyłączyć ich do zastępu lub drużyny organizowanej przez hufiec i t. p.

5. Drużyny starszych chłopców są samodzielne (tak jak obecnie drużyny harcerzy — czy i będą podlegać bezpośrednio hufcowemu). Zastępy starszych chłopców mogą być samodzielne lub przy drużynach młodszych (tak jak obecnie gromady zuchowe przy drużynach). Drużyna starszych chłopców może być związana organizacyjnie z drużyną młodszą, przyczem jeden z

drużynowych zostaje wyznaczony przez hufcowego, jako zwierzchnik całości.

Księgi administracyjne, kasowe i inwentarzowe prowadzą drużyny i zastępy samodzielne w/g przepisów obowiązujących drużyny.

W stosunku do drużyn chłopców starszych stosuje się odpowiednio wszelkie przepisy organizacyjne dotyczące drużyn.

6. Zastępowy zastępu starszych chłopców może być:

- a) wybrany przez chłopców zastępu, a zatwierdzany i zwalniany przez drużynowego wzgl. hufcowego;
- b) względnie czasowo mianowany przez drużynowego lub hufcowego.

7. Drużynowy drużyny starszych chłopców jest mianowany i zwalniany przez komendanta chorągwi, na wniosek hufcowego. Drużynowym w miarę możliwości winien być instruktor harcerski po odbyciu czynnej służby wojskowej, cieszący się dużym zaufaniem chłopców starszych i umiejący z nimi pracować.

Zastępca drużynowego w miarę możliwości powinien odpowiadać tym warunkom, co i drużynowy.

8. Hufcowy może powołać w Komendzie Hufca referenta starszych chłopców. Powinien on mieć za sobą udział w konferencji w sprawie starszych chłopców urządzonej przez komendę chorągwi lub G. K. H. Zadaniem jego jest udzielanie rad i wskazówek drużynowym i zastępowym, koordynowanie pracy na terenie hufca oraz obserwowanie i sumowanie wyników pracy organizacyjnej i programowej ze starszymi chłopcami oraz pomoc w organizowaniu imprez wspólnych dla jednostek organizacyjnych starszych chłopców (ćwiczenia, świetlica i t. p.).

9. Kierownik Wydziału wzgl. Referatu w komendzie chorągwi powinien mieć za sobą udział w konferencji w sprawie starszych chłopców, urządzonej przez G. K. H.

Zadaniem jego jest przede wszystkim udzielanie rad i wskazówek referentom starszych chłopców w komendach hufców oraz obserwowanie i sumowanie wyników pracy organizacyjnej i programowej z terenu chorągwi.

Naczelnik Harcerzy
(—) Trylski Zbigniew

Instrukcja II roku Trzyletniego Wyścigu Pracy

Ustalam następujący plan realizacji II roku Trzyletniego Wyścigu Pracy i wytyczne programowe.

I. Plan:

1. Okres przygotowawczy: luty—sierpień 1937 r.

a) rejonowe odprawy hufcowych poświęcone sprawom starszych chłopców;

b) w ostatnich dniach sierpnia kilkudniowa konferencja tych członków Komend Chorągwi, którzy w przyszłym roku harcerskim kierować będą pracą starszych chłopców. (Program jej przewiduje omówienie i opracowanie projektów organizacyjnych, programowych i metod pracy z młodzieżą starszą — celem wykorzystania tego dorobku na dalszych konferencjach i kursach w Chorągwiach i Hufcach).

2. Jesień: wrzesień—grudzień 1937 r.

a) 1.IX — 1.X — apel końcowy Wyścigu Wycieczek, odkopanie spisów zastępów, omówienie ubiegłego roku, stwierdzenie, którzy harcerze wytrwali do końca;

b) do 5.X — wszystkie drużyny składają w Komendzie Hufca zamierzenia z ubiegłego roku z wypełnioną prawą stroną t. j. sprawozdanie oraz zamierzenia na rok 1937/38;

U w a g a: Drużyny nowozałożone i takie, które z jakichkolwiek powodów nie uczestniczyły w I roku Wyścigu Pracy — również składają zamierzenie na rok 1937/38 i w porozumieniu z Hufcowym zaliczają się na odpowiedni szczebel;

c) do 5.X — wszystkie drużyny obowiązkowo wyodrębniają zastępy starszych chłopców (lub drużyny starszych chłopców) i rejestrują je w Komendzie Hufca; Hufcowi współdziałają w organizowaniu zastępów i drużyn starszych chłopców lub sami je organizują, zwłaszcza w środowiskach, które same tego uczynić nie mogą;

U w a g a: Określenie, kogo uważać za starszego chłopca oraz przepisy organizacyjne drużyn i zastępów starszych chłopców znajdują się w „Instrukcji w sprawie tworzenia jednostek organizacyjnych ze starszych chłopców“.

d) do 20.X. — Hufcowi ogłaszają wyniki I roku Trzyletniego Wyścigu Pracy oraz omawiają je na specjalnej odprawie drużynowych łącznie z zamierzeniami na rok 1937/38;

e) do 1.XI. — Hufcowi przesyłają do Komend sprawozdania z I roku wyścigu pracy oraz zamierzenia hufca na r. 1937/38;

f) do 15.XI Komendy Chorągwi po omówieniu zamierzeń Hufców zwracają je Hufcowym z uwagami.

g) do 1.XII Komendy Chorągwi przesyłają do Głównej Kwatery Harcerzy sprawozdania z I roku Wyścigu Pracy z uwagami;

h) Komendy Chorągwi organizują w ciągu całego okresu konferencje — kursy dla „kierowników pracy

starszych chłopców“ w Komendach Hufców i drużynach.

3. Zima: grudzień 1937—marzec 1938 r.

1. Zastępy i drużyny starszych chłopców realizują wytyczne programowe ustalone na podstawie własnych doświadczeń i projektów ogólnozwiązkowych. Szczególny nacisk na organizowanie imprez (zajęć) kulturalno - świetlicowych, usystematyzowanie pracy społecznej, zajęcie się losem materialnym chłopców oraz na solidne i pogłębione traktowanie techniki harcerskiej (turystyka, specjalizacja).

2. Drużyny chłopców młodszych prowadzą pracę w sposób podobny jak w I roku Wyścigu Pracy, starając się pogłębić ją i uzyskać dalszy postęp w wynikach).

Wszystkie drużyny obowiązują czynną postawą wobec bezrobocia, systematyczny udział w Komitetach Pomocy Zimowej Bezrobotnych, organizacja pomocy w ramach organizacji.

4. Wiosna: kwiecień — czerwiec 1938 r.

Dalsza realizacja zamierzeń z silnym oparciem o życie polowe. Drużynowi, Hufcowi i Komendy Chorągwi opracowują odpowiedzi na ankietę Głównej Kwatery Harcerzy w sprawie pracy ze starszymi chłopcami.

II. Wytyczne programowe:

G. K. H. zaleca Hufcowym organizowanie dla wszystkich drużyn imprez zbiorowych, podobnie jak w r. 1936/37;

G. K. H. zaleca kierownikom pracy starszych chłopców zwrócić baczniejszą niż dotychczas uwagę na następujące dziedziny pracy:

1. praca kulturalno-społeczna: prowadzenie pracy świetlicowej, bibliotek i czytelni oraz propaganda czytelnictwa i prenumeraty pism harcerskich, organizacja odczytów, referatów i dyskusji, (m. in. rozważań ideowych) przedstawień i „wieczorów artystycznych“, wycieczek kształcących, biegów z przeszkodami o charakterze społecznym, a w szczególności zapoznania się z dorobkiem pracy w Polsce i urządzenie na ten temat wystawy lub utrzymanie stałego kontaktu z grupą nieharcerzy, młodzieży robotniczej lub wiejskiej, ujętego w cykl wspólnych prac kulturalnych;

2. praca społeczna: systematyczne realizowanie obranego kierunku pracy społecznej, czynna postawa wobec bezrobocia m. in. przez udział w pracy Komitetu Zimowej Pomocy;

3. zajęcie się materialnym położeniem młodzieży harcerskiej przez poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy i miejsc nauki zawodowej, samopomoc;

4. specjalizacja zastępów i drużyn w takich specjalnościach jak: żeglarstwo, lotnictwo, automobilizm, kolarstwo, turystyka specjalna (np. górską), radio-

technika, łączność, pionierka, terenoznawstwo, strzelectwo, pożarnictwo, OPLgaz, ratownictwo.

5. harce zimowe i letnie w oparciu o wędrówki, obozy, zimowiska, biwaki i życie polowe;

6. wychowanie fizyczne: organizowanie sportu, przeprowadzenie kursów, treningów, zawodów;

7. przysposobienie wojskowe ujęte po skautowemu: zawody strzeleckie, kursy, treningi, OPLgaz., specjalne formy p. w.;

8. praca warsztatowa w ramach specjalności: robota kajaków, szybowców, radioaparatów, telefonów i t. p.

9. życie towarzyskie organizowanie zabaw, wieczorków, herbatek, lekcji tańca, wycieczek towarzyskich.

Szef Głównej Kwatery Harcerzy
(—) Tadeusz Borowiecki hm.

List okólny Głównej Kwatery Harcerzy L. 20 z dnia 12 kwietnia 1937 r.

1. Na rozpoczęcie Wiosennej Kampanii Wyścigu Wycieczek wszystkie drużyny otrzymały: afisz propagandowy „Dnia Lasu“, specjalne numery „Skauta“ oraz „Na Tropie“ łącznie z „Wiciami Harcerskimi“ Drużyny, które tych pism nie otrzymały winny zgłosić się do odpowiednich redakcji („Skaut“, Lwów, ul. Kurkowa 12, „Na Tropie“ Warszawa, ul. Wiejska 3), podając swój adres. Po afisze zaś do swych Komend Chorągwi.

2. Hufcowi, którzy nie nadesłali jeszcze sprawozdań do G. K. H. z kampanii „Białych Harców“, winni natychmiast to uczynić.

3. Druhowie, którzy pragnęliby opracować sprawności dla starszych chłopców tak technicznie jak i kulturalno-społeczne, względnie chcieliby podzielić się swymi uwagami, na ten temat, zechcą podać do Wydziału Drużyn G. K. H. swoje nazwiska i adresy, oraz jeśli już mają gotowe — nadesłać swoje projekty.

Terminarz kwiecień 1937.

Drużynowi

24 i 25 kwietnia r. b. urządzają „Powitanie Wiosny“ łącząc je z udziałem w uroczystości „Dnia Lasu“.

Ogłoszą w drużynie program zawodów między zastępami w wycieczkowaniu i zrobią tablice wycieczkowe (do wpisywania punktów) według własnych pomysłów lub na wzór poprzednich.

W tymże okresie drużynowi winni przewędrować wyznaczoną trasę Wielkiej Wycieczki Drużyn Mieszanych, w celu ustalenia szczegółowego planu zajęć i prac na wycieczce.

Hufcowi

Ułatwią drużynowym kontakt z lokalnymi komitetami „Dnia Lasu“ i sprawdzą wykonanie.

Komendy Chorągwi

Nawiążą kontakt z komitetem „Dnia Lasu“ i sprawdzą wykonanie przez Hufce, wiążących z tym zadań.

Maj 1937

Drużynowi

Do dnia 5.V b. r. prześlą do Głównego Komitetu „Dnia Lasu“ sprawozdanie z uroczystości na otrzymanych w tym celu pocztówkach.

Do dnia 8.V b. r. winni doręczyć zastępowym zastępów wycieczkowych zawiadomienie o terminie i miejscu zbiórki drużyny wycieczkowej.

15. — 17.V.37 r. drużyny biorą udział w Wielkiej Wycieczce Drużyn Mieszanych.

Hufcowi

Do 2.V.1937 r. — organizują odprawy drużynowych, drużyn normalnych hufca oraz wycieczkowych.

15 — 17.V.37 — według ustalonego programu organizują Wielkie Wycieczki Drużyn Mieszanych.

Najpóźniej do 30.V.1937 r. przesyłają do G.K.H. sprawozdanie na zwykłej pocztówce, podając ile drużyn, zastępów harcerzy brało udział w wycieczce, ogólny wynik, spostrzeżenia.

Komendy Chorągwi

Udzielą Hufcowym potrzebnej pomocy w organizowaniu Wielkich Wycieczek i przeprowadzą ich wzytację.

Czerwiec 1937

Drużynowi

Do dnia 5.VI b. r. — po ogłoszeniu wyników osiągniętych przez zastępy w Wiosennej Kampanii Wyścigu Wycieczek prześlą sprawozdanie do Komendy Hufca.

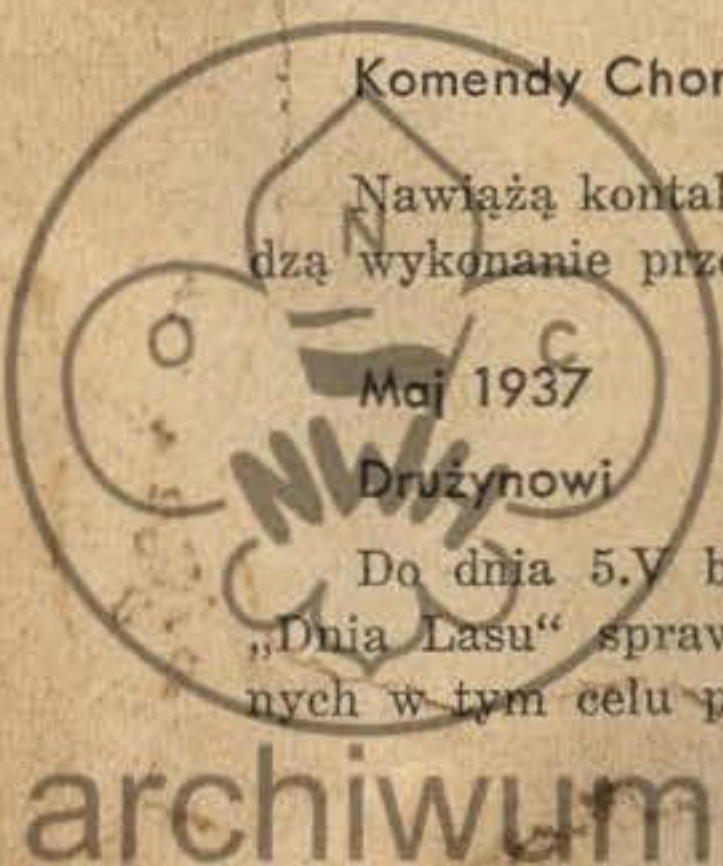
Hufcowi

Do dnia 15.VI b. r. po otrzymaniu od drużynowych sprawozdań i ogłoszeniu wyników drużyn, prześlą do G. K. H. i Komend Chorągwi sprawozdania z kampanii na specjalnym druku.

Komendy Chorągwi

Do dnia 1.VII.1937 r. prześlą do G. K. H. uwagi i spostrzeżenia dotyczące wyników i kampanii, a w szczególności „Wielkich Wycieczek Drużyn Mieszanych“.

Szef Głównej Kwatery Harcerzy
(—) Tadeusz Borowiecki hm.

Rozkaz Komendanta Wyprawy Polskiej na V Jamboree w Holandii L. 7 z dn. 1 kwietnia 1937 r.

1. Mianowania.

a) Współpracownicy Komendy Wyprawy.

Szefostwo Organizacji (dodatkowo): referent łączności — hm. Hirszbandt Artur.

b) drużynowi: 13 druž. jamborowa — dz. Oberc Tadeusz.

2. Zwolnienia.

drużynowy 13 druž. jambo. — hm. Budziński Stanisław.

3. Sprawy paszportowe.

W związku z p. 6 Rozkazu L. 5 i napływającymi licznymi w tej sprawie zapytaniami wyjaśniam, że nie ma potrzeby wyrabiania sobie oddzielnego dowodu obywatelstwa, co jest dość kosztowne, wystarczy jedynie dowód osobisty z poświadczonym obywatelstwem.

Poświadczanie obywatelstwa na dowodach osobistych władze administracyjnie dokonują bezpłatnie.

4. Zaświadczenia o stanie zdrowia.

Zarządzam, aby wszyscy uczestnicy nadesłali do dnia 1 czerwca b. r. zaświadczenia lekarskie, stwierdzające stan zdrowia odpowiedni na wyjazd na Jamboree.

Specjalne formularze na te zaświadczenia zostaną rozesłane drużynom jamborowym.

Drużynowi winni w miarę możliwości zorganizować badania uczestników ze swojej drużyny przez lekarzy Chorągwi lub Hufców ewent. lekarzy szkolnych czy też Poradni Sportowych.

Uczestnicy, którzy nie nadesłają wymienionych zaświadczeń w terminie, zostaną skreśleni z listy uczestników Wyprawy.

5. Teatr złotowy.

Zawiadamiam, że pokazy drużyn będą mogły odbywać się nie tylko przy ogniskach, ale także w teatrze złotowym.

Teatr złotowy będzie się mieścił w specjalnie na to przeznaczonym hangarze, scena będzie zaopatrzona w instalację megafonową, oraz gramofon (płyty ewent. potrzebne do pokazu należy przywieźć ze sobą). Czas trwania pokazu 6 — 12 minut.

6. Oporządzenie uczestników.

W związku z instrukcją „Umundurowanie, oporządzenie i wyposażenie uczestnika Wyprawy na V Jamboree“ zawiadamiam, że Komenda Wyprawy nie ma możliwości wypożyczenia od wojska koców i tornistrów centralnie dla wszystkich uczestników.

Wobec tego polecam druhom drużynowym wszczęście starań na swoich terenach w poszczególnych D. O. K. lub pułkach.

7. Opłaty.

Przypominam, że dn. 10 maja b. r. mija termin wpłacania II raty opłaty za uczestnictwo w Wyprawie (zł. 50.—).

8. Koncentracje drużyn zlepkowych.

Przypominam o zarządzeniu, podanym na odprawie drużynowych dn. 21 lutego b. r., że każda drużyna zlepkowa winna urządzić conajmniej jedną koncentrację dla swoich uczestników. O terminie koncentracji należy zawiadomić Komendę Wyprawy na 2 tygodnie przed tym.

9. Kolumna Jamborowa w „Na Tropie“.

Zawiadamiam, że począwszy od Nr. 6 z dn. 25 marca b. r. została wprowadzona w dwutygodniku „Na Tropie“ kolumna jamborowa pod redakcją Szefostwa Prasy i Propagandy Wyprawy.

10. Odprawa drużynowych.

Zarządzam odprawę drużynowych jamborowych na dzień 6 maja b. r. w lokalu G. K. Harcerzy w Warszawie.

Odprawa trwać będzie od godziny 10-ej do 15-ej.

11. Meldunek drużynowych.

Drużynowi nadesłają na ręce hufcowych do dnia 20 kwietnia b. r. meldunki o stanie prac przygotowawczych na załączonych formularzach.

Hufcowi przysłać mi te meldunki do dnia 25 kwietnia b. r. Drużynowi drużyn nieprzydzielonych narazie do hufców nadesłają meldunki bezpośrednio do Komendy Wyprawy — do dnia 20 kwietnia b. r.

12. Przewodnik po Holandii.

Komenda Wyprawy może dostarczyć „Przewodnik po Holandii“ w cenie zł. 2.80. Przewodnik wydany w roku 1936 daje dokładny opis Holandii, zawiera mapę Holandii oraz plany większych miast holenderskich.

Specjalną uwagę zwracamy na krótki słowniczek oraz rozmówki w języku holenderskim.

Zamówienia należy kierować (możliwie zbiorowo) do Komendy Wyprawy wpłacając należność na Konto Wyprawy PKO Nr. 240.23 z wyszczególnieniem celu wpłaty.

Komendant Wyprawy Polskiej
(—) Borowiecki Tadeusz hm.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Harcerskie kursy nauczycielskie w czasie ferii letnich 1937 r.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości, że w okresie letnim b. r. odbędą się, w zależności od zgłoszenia się odpowiedniej liczby kandydatów, następujące kursy, mające na celu zaznajomienie nauczycielstwa z zasadami i metodami harcerstwa (prowadzenie drużyn i gromad zuchowych, obozowanie, organizowanie wycieczek, ćwiczeń polowych i t. p.

A. Kursy dla nauczycieli (mężczyzn), pragnących zapoznać się z pracą harcerską i wziąć w niej bezpośredni udział, lub zaopiekować się drużyną harcerzy (gromadą zuchów-chłopców):

1) Kurs w okolicach Czorsztyna (względnie na Spiszu) w powiecie nowo-tarskim organizuje Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego w czasie od 27 czerwca do 17 lipca.

Kurs przeznaczony wyłącznie dla mężczyzn odbędzie się w obozie pod namiotami. W programie pierwszej części kursu uwzględnione zostaną zagadnienia ogólne, obozownictwo, życie polowe i gry terenowe, druga część poświęcona będzie zagadnieniom specjalnym, prowadzonym w grupach nauczycieli szkół powszechnych, średnich ogólnokształcących i szkół zawodowych.

Wpisowe na kurs wynosi 10 zł. Oplata za pobyt wraz z pełnym utrzymaniem 2 zł. do 2 zł. 50 dziennie.

Zgłoszenia należy przysłać bezpośrednio do Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego. Równocześnie ze zgłoszeniem należy wpłacić wpisowe przekazem pocztowym na adres: Dr. Władysław Szczygieł, okręgowy instruktor harcerstwa, Kraków, Kuratorium O. S. ul. Wielopole.

2) Kurs w Barcicach (w powiecie nowo-sądeckim przy linii kolejowej Nowy Sącz — Krynica) organizuje Kuratorium Okręgu Szkolnego Lubelskiego w czasie od 2 do 22 lipca.

Kurs przeznaczony dla nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i nauczycieli szkół powszechnych (mężczyzn) odbędzie się w obozie pod namiotami.

Program kursu uwzględni zagadnienia, dotyczące pracy drużyn harcerskich i gromad zuchowych.

Wpisowe wynosi 10 zł., opłata za pobyt wraz z pełnym utrzymaniem 2 zł. do 2 zł. 50 dziennie.

Zgłoszenia przysłać należy bezpośrednio do Kuratorium Okręgu Szkolnego Lubelskiego. Równocześnie ze zgłoszeniem należy przekazem pocztowym przesłać wpisowe na adres: p. Dymitr Senatorski, okręgowy instruktor harcerstwa, Lublin, Kuratorium O. S., ul. Trzeciego Maja 6.

3) Kurs w Międzychodzie (w Województwie Poznańskim) organizuje Kuratorium Okręgu Szkolnego Poznańskiego w czasie od 2 do 23 lipca.

Kurs przeznaczony dla nauczycieli szkół powszechnych i średnich (mężczyzn), odbędzie się w obozie pod namiotami.

W programie kursu uwzględnione zostaną zagadnienia, dotyczące zarówno pracy drużyn harcerskich, jak i gromad zuchowych. Uczestnicy pracować będą w grupach uwzględniających stopień ich znajomości harcerstwa.

Wpisowe na kurs wynosi 10 zł. Oplata za pobyt wraz z pełnym utrzymaniem 40 zł.

Zgłoszenia przysłać należy bezpośrednio do Kuratorium Okręgu Szkolnego Poznańskiego. Wpisowe wpłacać należy równocześnie ze zgłoszeniem przekazem pocztowym na adres: p. Wiktor Wiśniewski, okręgowy instruktor harcerstwa, Poznań, Kuratorium Okręgu Szkolnego, Wielkie Garbary.

4) Kurs w Augustowie organizuje Kuratorium Okręgu Szkolnego Warszawskiego w czasie od 28 czerwca do 17 lipca.

Kurs przeznaczony dla nauczycieli szkół powszechnych i średnich (mężczyzn) odbędzie się w obozie pod namiotami.

W programie kursu uwzględnione będą zagadnienia, dotyczące pracy gromad zuchowych i drużyn harcerskich ze szczególnym uwzględnieniem pracy w środowiskach wielkomiejskich. Ponadto program obejmuje gry i zabawy w wodzie i sporty wodne.

Wpisowe wynosi 10 zł. Oplata za pobyt wraz z pełnym utrzymaniem 2 zł. 50 dziennie.

Zgłoszenia przysłać należy bezpośrednio do Kuratorium Okręgu Szkolnego Warszawskiego. Równocześnie ze zgłoszeniem przysłać należy wpisowe przekazem pocztowym na adres: p. Włodzimierz Skłodowski, okręgowy instruktor harcerstwa, Warszawa, Kuratorium Okręgu Szkolnego, ul. Bagatela 12.

5) Kurs w Jeziorach w powiecie grodzieńskim organizuje Kuratorium Okręgu Szkolnego Wileńskiego w czasie od 2 do 22 lipca.

Kurs, przeznaczony dla nauczycieli szkół powszechnych i średnich (mężczyzn), w pierwszej części odbędzie się w budynku mieszkalnym. Ostatni tydzień kursu przeznaczony jest na dłuższą wędrówkę, połączoną z biwakowaniem.

Ponadto w programie kursu uwzględnione będą zagadnienia, dotyczące pracy gromady zuchowej i drużyny harcerskiej w środowisku wiejskim.

Wpisowe na kurs wynosi 10 zł., opłata za pobyt wraz z pełnym utrzymaniem około 1 zł. 50, w czasie wycieczki około 2 zł. 50 dziennie.

Zgłoszenia kierować należy bezpośrednio do Kuratorium Okręgu Szkolnego Wileńskiego. Wpisowe wpła-

cać należy równocześnie ze zgłoszeniem przekazem pocztowym na adres: p. Bolesław Łuczniak, okręgowy instruktor harcerstwa, Wilno, Kuratorium Okręgu Szkolnego, ul. Wolana 10.

6) Kurs w Górkach Wielkich k. Skoczowa (w powiecie cieszyńskim) w Centralnej Szkole Instruktorskiej Harcerstwa Męskiego organizuje Komendant Szkoły Instruktorskiej Zuchowej Związku Harcerstwa Polskiego w czasie od 15 do 28 sierpnia.

Kurs odbędzie się w obozie pod namiotami. W programie zostaną uwzględnione wyłącznie zagadnienia dotyczące pracy gromad zuchowych.

Wpisowe wynosi 5 zł. Oplata za pobyt wraz z pełnym utrzymaniem 25 zł. Zgłoszenia oraz wpisowe przysyłać należy na adres: p. Aleksander Kamiński, komendant szkoły instruktorskiej zuchowej Z. H. P. w Nierodzimiu, poczta Skoczów, Województwo Śląskie.

B. Kursy dla nauczycielek.

1) Kurs dla nauczycielek opiekujących się lub interesujących się pracą gromad zuchów-chłopców odbędzie się w czasie od 11 do 24 lipca w Górkach Wielkich (poczta i stacja kolejowa Skoczów w powiecie cieszyńskim) w Centralnej Szkole Instruktorskiej Harcerstwa Męskiego.

Kurs odbędzie się częściowo pod dachem, częściowo pod namiotami.

W programie uwzględnione będą wyłącznie zagadnienia dotyczące pracy gromad zuchowych, złożonych z chłopców.

Wpisowe wynosi 5 zł. Oplata za pobyt wraz z pełnym utrzymaniem 25 zł.

Wpisowe oraz zgłoszenia przysyłać należy na adres: p. Aleksander Kamiński, komendant szkoły instruktorskiej zuchowej Z. H. P. w Nierodzimiu, poczta Skoczów, Województwo Śląskie.

2) Ogólne kursy harcerskie, przeznaczone dla nauczycielek pragnących zapoznać się z pracą harcerską i wziąć w niej bezpośredni udział, lub zaopiekować się drużyną harcerek lub zuchów-dziewcząt.

Organizuje Główna Kwatera Harcerek:

- 1) w czasie od 2 do 23 lipca w Tatrach koło Bukowiny,
- 2) w czasie od 2 do 23 lipca w Niemnie k/Lidy,
- 3) w czasie od 3 do 24 sierpnia w okolicy Piwnicznej w powiecie nowosądeckim (linia kolejowa Nowy Sącz — Krynica).

Kursy częściowo odbywać się będą pod dachem, częściowo pod namiotami.

Wpisowe na kurs wynosi 10 zł. Oplata wraz z pełnym utrzymaniem 2 zł. 50 do 3 zł. dziennie zależnie od kosztów utrzymania w miejscowości, w której kurs się będzie odbywał.

Zgłoszenia przysyłać należy do Głównej Kwatery Harcerek w Warszawie, ul. Wiejska 3. Wpisowe wpłacać należy jednocześnie ze zgłoszeniem się do P. K. O. na konto Nr. 21.821. (Właściciel konta: Naczelnictwo Związku Harcerstwa Polskiego — Główna Kwatera żeńska).

3) kurs dla nauczycielek, które po ukończeniu kursu ogólnego zapoczątkowały pracę i prowadzą zastępy lub drużyny próbne: organizuje Główna Kwatera Harcerek w szkole instruktorskiej w Buczu (st. kol. Skoczów w powiecie cieszyńskim) w czasie od 3 do 24 lipca.

Kurs odbędzie się pod namiotami.

Wpisowe wynosi 10 zł. Oplata za pobyt wraz z pełnym utrzymaniem 2 zł. 50 dziennie.

Zgłoszenia przysyłać należy do Głównej Kwatery Harcerek, Warszawa, ul. Wiejska 3. Wpisowe wpłacać należy do P. K. O. na konto Nr. 21.821 (właściciel konta Naczelnictwo Związku Harcerstwa Polskiego, — Główna Kwatera żeńska).

Zgłoszenia i zapisy.

Zgłoszenie na kurs winno zawierać następujące dane:

- a) imię i nazwisko, adres, rok urodzenia, wyznanie, stanowisko służbowe,
- b) czy zgłaszający się pracował w harcerstwie, jeśli tak, to należy podać krótki przebieg służby, czy pełnił obowiązki opiekuna drużyny harcerskiej, czy brał udział w obozach, koloniach, w jakich i w jakim charakterze.
- c) czy odbył służbę wojskową, ewentualnie czy przeszedł przysposobienie wojskowe.

Pomieszczenie, przejazdy, wyekwipowanie.

Uczestnicy(czki) kursów pomieszczeni będą w namiotach, względnie pod dachem w wspólnych salach i korzystać będą z wspólnej kuchni.

Koszty przejazdów ponoszą uczestnicy, przy czym korzystać będą z przejazdów kolejowych, przysługujących uczestnikom obozów harcerskich za opłatą biletu według taryfy specjalnej. Zaświadczenia na przejazd ulgowy wydają odnośnie Komendy P. W. na podstawie kart przyjęcia.

Uczestnicy przywieźć winni z sobą wyekwipowanie, do którego należy: koc, siennik prześcieradła na łóżko i pod koc, plecak, pantofle, kostium gimnastyczny lub lekkoatletyczny, kostium kąpielowy, koszulka barwy khaki i spodenki dla mężczyzn, sukienka szara i beret dla kobiet, obuwie wycieczkowe, przybory do jedzenia.

Kandydaci(tki), przyjęci(te) na kurs otrzymają szczegółowe informacje oraz wskazówki w sprawie

Dyrektor Departamentu
(—) Dr. M. Pollak

Wyprawa do Ameryki.

Wydział Zagraniczny Głównej Kwatery Harcerzy podaje do Wiadomości, że II wyprawa instruktorów do Stanów Zjednoczonych odbędzie się w czasie od 15 czerwca do końca września. Zgłaszać się mogą instruktorzy mający przynajmniej początki języka angielskiego, wytrzymali na długotrwałe wysiłki fizyczne i umiejący

prowadzić samodzielną pracę instruktorską. Koszt wyprawy wynosi zł. 300.— i około 300.— zł. na ekwipunek osobisty. Uczestnicy zeszłorocznej wyprawy mogą zgłaszać się ponownie.

Zgłoszenia należy kierować przez Komendę Chorągwi do Wydziału Zagranicznego GKH w Warszawie. Bliższych szczegółów można zasięgnąć w Komendach Chorągwi względnie bezpośrednio w Wydziale Zagranicznym.

W ramach II wyprawy przewiduje się wysłanie jednego instruktora do Kanady celem przeprowadzenia tam kursów harcerskich.

Uwzględniona będzie kandydatura osoby o dużym wyrobieniu instruktorskim i życiowym.

Akcja obozów wymiennych z Węgrami

W celu utrzymania żywego kontaktu ze skautami węgierskimi Wydział Zagraniczny G. K. H. projektuje zorganizowanie w ciągu bież. lata szereg obozów wymiennych z Węgrami. Akcja obozów wymiennych polega na tym, że harcerze wyjeżdżający na Węgry zapraszają na swoje obozy taką samą ilość skautów węgierskich z tym, że:

1. pokrywają koszta pobytu skautów węgierskich na obozie wzajemnie za co wyjeżdżając na Węgry nie wnoszą żadnych opłat,

2. przejazd koleją do granicy węgierskiej pokrywa każdy uczestnik obozu wymiennego podobnie jak skauci węgierscy opłacają kolej do granicy Polski,

3. drużyny biorące udział w obozie wymiennym winny dostosować termin obozu własnego do obozu wymiennego,

4. drużyny winny złożyć zapewnienie przyjęcia takiej samej ilości skautów węgierskich na własny obóz,

5. harcerze pragnący wyjechać na obóz wymienny do Węgier winni bezwzględnie pisemnie zgłosić swój udział — z opinią Komendy Chorągwi,

6. drużyny (z podkreśleniem charakteru, a więc gimnazjalne, robotnicze, kręgi starszo-harcerskie), winny zgłoszenia nadesłać z podaniem: imienia i nazwiska harcerza, daty i miejsca urodzenia, miejsca zamieszkania, zawodu, stopnia harcerskiego, miejsca obozowania, czasu trwania oraz przewidzianych kosztów utrzymania na osobę wraz z przejazdami kolejowymi.

Zgłoszenia nadsyłać (drogą służbową) do Głównej Kwatery Harcerzy — Warszawa, ul. Piusa XI Nr. 8 m. 2.

Kurs wycieczek wysokogórskich w Tatrach

Główne Kwatery Harcerzy i Harcerzy komunikują, że w czasie od 5 do 17 lipca b. r. odbędzie się na Hali Gasiennicowej w Tatrach Kurs Turystyki Wysokogórskiej, teoretycznej i praktycznej, na którym będą omówione przez fachowców zagadnienia z dziedziny geografii, topografii, meteorologii, ochrony przyrody, oraz z zakresu turystyki górskiej i wysokogórskiej (cho-

dzenie po górach, zabezpieczenie się, wspinaczki i t. p.) Wyekwipowanie jak na zwykły obóz (buty podkute).

Zakwaterowanie w schronisku Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Koszt kursu w granicach od 18 do 20 zł. plus koszty podróży.

Zgłoszenia harcerzek w wieku od 18 lat, posiadających conajmniej stopień samarytanki, przesyłać należy do Wydziału Obozów G. K. Harcerzek (Warszawa, ul. Wiejska 3) za pośrednictwem i z opinią Komendy Chorągwi.

Zgłoszenia harcerzy w wieku od 18 lat, posiadających conajmniej stopień ćwika, przesyłać należy do Wydziału Obozów i Turystyki G. K. Harcerzy (Warszawa, ul. Piusa XI Nr. 8) za pośrednictwem i z opinią Komendy Chorągwi.

Szczegółowych informacji udzielać będzie kierownictwo kursu uczestnikom bezpośrednio po otrzymaniu zgłoszenia.

Obozy na terenie Spisza i Orawy

Główna Kwatera Harcerzy zachęca drużyny silne i złożone ze starszej młodzieży oraz kręgi starszoharcerskie do obozowania latem tego roku na terenie Spisza i Orawy.

Warunki pobytu są b. dogodne, gdyż taniość produktów, piękność krajobrazu oraz dogodny punkt wypadowy w Tatry stwarzają warunki wprost niezrównane dla obozownictwa stałego i wędrownego.

W czasie pobytu obozu na tych terenach można skorzystać z okazji i zwiedzić najbliższe okolice leżące po stronie Czechosłowackiej. Komendanci chcący skorzystać z tego muszą zaopatrzyć się w legitymacje Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, a członkowie obozów w dowody osobiste (mogą być legitymacje szkolne).

Obozy wyjeżdżające na Spisz i Orawę mają obowiązek zwrócić się do druha mgr. Ciętaka, Rybnik Śl. ul. Kościuszki 60, po instrukcje w sprawie pracy społecznej na terenie obozowania, instrukcje w sprawie pobytu na terenie Czechosłowacji oraz informacje w sprawie przepustek granicznych (ułatwienia).

Tereny na obozy harcerzek, lub harcerzy w majątku Sosnowicé (stacja kolejowa Parczew)

Okolo 3.000 morgów parku, składającego się z 1.000 morgów stawów, 1.000 morgów wód połączonych z lasami i t. d. Grunt suchy, piaszczysty.

Odległość 4 godziny drogi koleją od Warszawy i 20 km. końmi od stacji Parczew. (od 1 lipca b. r. będą kursować autobusy).

Majątek położony obok historycznego miasteczka Sosnowice. W miasteczku: poczta, telefon, telegraf, kościół, doktor, felczer, ośrodek zdrowia, apteka, spółdzielnia. Dokładnych informacji może udzielić właściciel majątku Sosnowica p. Libiszowski, ul. Lwowska Nr. 3 w Warszawie.

Krótkofalarstwo

Druhowie, którzy chcieliby zainteresować się bliżej krótkofalarstwem i mieliby ochotę pracować w tym dziale w Harcerstwie, proszeni są o nadesłanie swych zgłoszeń do Głównej Kwatery Harcerzy. Bardzo pożądanym byłoby zgłoszenie się wszystkich tych druhów, którzy odbyli służbę wojsk. w pułku Radio, względnie w łączności lub są technikami radiowymi lub pocztowymi.

W zgłoszeniu należy podać: imię i nazwisko, stopień harc., rok urodz. przydział i funkcja, adres, kwalifikacje krótkofalarstwa (studia specj., służba wojskowa, szkolenia wzgl. samokształcenie) oraz ew. podać przynależność do Klubu Polskiego Związku Krótkofalowców (w tym wypadku — jaki ma się znak nasłuchowy, czy wywoławczy).

Pomieszczenie dla wycieczek turystycznych w obozie emigracyjnym w Gdyni.

Podaję do wiadomości, że w sezonie letnim wycieczki turystyczne udające się do Gdyni, mogą korzystać z noclegów i innych ułatwień w Obozie Emigracyjnym, jednakże tylko w dni miesiąca, które będą wolne od ruchu emigracyjnego. Kierownicy wycieczek winni przed udaniem się do Gdyni poinformować się w Kierownictwie Obozu Emigracyjnego w Gdyni o terminach wolnych od ruchu emigracyjnego.

Kurs krótkofalarski

Główna Kwatera Harcerzy powiadamia, że w dniach 1 — 20.VII.1937 r., odbędzie się w Zgoranach, pow. Luboml obóz harcerski w połączeniu z III kursem krótkofalowym dla początkujących, zorganizowany przez Harcerski Ośrodek Krótkofalowy we Włodzimierzu Wołyńskim. Obóz i kurs ten w zasadzie jest przewidziany dla 25 uczestników z Chorągwi Wołyńskiej, ale H. O. K. przyjmie kilku kandydatów z terenu innych chorągwi. O bliższe informacje i szczegóły należy zwrócić się pod adresem: Harcerski Ośrodek Krótkofalowy, Włodzimierz Wołyński, Górka 5.

Na kursie przewidziano obok innych zajęć — wyszkolenie i próbę na sprawność: nasłuchowca, a więc wyszkolenie obejmie: ćwiczenia na brzęczyku i w nasłuchu na odbiorniku, podstawy teoretyczne z elektryczności i radiotechniki, montaż podstawowych aparatów, przepisy Kod, slang i t. p.

Wyniki Harcerskich Mistrzostw Narciarskich w Zakopanem w dniach 5, 6, 7.II.1937 r.

Kombinacja alpejska.

- 1 miejsce Zając Marian pkt. 199.38 wynik 99.69 H. K. N. Zakopane
- 2 miejsce Czerniak Stanisław pkt. 185.96 wynik 92.98 H. K. N. Zakopane

3 miejsce Grandfeld Anatol pkt. 182.68, wynik 91.34 H. K. N. Zakopane

Razem startowało 26 zawodników z miejscowości: Zakopane, Biała, Katowice, Warszawa, Gorlice.

Bieg zjazdowy.

1 miejsce Czerniak Stanisław czas 2.45" H. K. N. Zakopane.

2 miejsce Zając Marian czas 2.46" H. K. N. Zakopane

3 miejsce Pawlica Adam czas 2.47" H. K. N. Zakopane

Konkurencję ukończyło 82 zawodników z następujących ośrodków: Biała, Bielsko, Katowice, Gorlice, Kraków, Kielce, Nowy Targ, Warszawa, Oświęcim, Chorzów, Pszczyna.

Ślalom.

1 miejsce Zając Marian pkt. 100 H. K. N. Zakopane

2 miejsce Zając Marian czas 2.46" H. K. N. Zakopane

3 miejsce Czerniak Stanisław pkt. 85.9 H. K. N. Zakopane

Startowało 26 zawodników ze środowisk: Zakopane, Warszawa, Katowice, Bielsko Śl., Biała Śl. Gorlice.

Bieg 12 km. grupa seniorów

1 miejsce Pęksa Andrzej Zakopane czas 50.28

2 miejsce Sokołowski Tadeusz Nowy Sącz czas 54.33"

3 miejsce Kawala Zdzisław Żywiec czas 54.43"

Startowało 36 zawodników z następujących środowisk: Bielsko, Biała, Buczacz, Bytom, Bestwinka, Cieszyn, Dąbrowa Górnicza, Katowice, Kraków, Nowy Sącz, Opole, Pińczów, Rybnik, Wisła, Warszawa, Zakopane.

Bieg 9 km. grupa juniorów.

1 miejsce Laskas Zbigniew Gorlice czas 33'34"

2 „ Pawlicz Adam Zakopane czas 38'43"

3 „ Lasek Andrzej Kościeliska czas 41'48"

Startowało 50 zawodników z następujących środowisk: Bielsko, Biała, Buczacz, Bytom, Dąbrowa Górnicza, Gorlice, Katowice, Kraków, Kościelisko Mikołów, N. Sącz, Opole, Pińczów, Oświęcim, Rybnik, Warszawa, Zakopane, Żywiec.

Bieg 4 km. — grupa juniorów.

1 miejsce Kwapien Tad. czas 24'05" Kościeliska

2 „ Milewski Tadeusz czas 27'22" Zakopane

3 „ Lal Lesław czas 28'14" Zakopane.

Startowało 11 zawodników ze środowisk: Kościeliska, Zakopane.

Konkurs skoków.

1 miejsce Czerniak Stanisław pkt. 139'5, pierwszy skok 39 m. II skok 39 m. HKN Zakopane.

2 miejsce Zajac Marian pkt. 131 I skok 32 m.
II skok 48, HKN Zakopane

3 miejsce Bachleđa Stanisław pkt. 129 I skok 34 m.
II skok 40 m., HKN Zakopane.

Startowało 18 zawodników, poza konkursem 6
Środowiska: Lwów, Katowice, Zakopane.

Wydawnictwa Harcerskiej Szkoły Instruktor- skiej na Buczu.

Nr. 1. J. Łapińska — Harcerka na zwiadach. Nakł.
„Na Tropie“ 1934. Cena 2.40.

Nr. 2. E. Grodecka — Rzeka. Bieg górny. Nakł.
„Na Tropie“. 1936. Cena 3.00.

Nr. 3. J. Łapińska red. — Książka zastępowej. Nakł.
„Na Tropie“. 1936. Cena 2.00.

Nr. 4. Kształcenie Starszyny Harcerek. Nakł.
G. K. H. 1936. Cena 1 zł.

Nr. 5. Dr. E. Grodecka — Nasze Prawo, przyrzeczenie i pozdrowienie. Zag. Instr. Ks. I. 1937. Cena 0.80.

Nr. 6. Dr. E. Grodecka — Nasze siostry — nasze Patronki. I. Bibl. Harc. Ks. I. 1937. Cena 0.40.

Nr. 7. Zasady skautowego Ruchu żeńskiego. Zag. Instr. Ks. II. 1937. Cena 0.80.

Nr. 8. Dzień Myśli Braterskiej. Bibl. Harc. Ks. II. 1937. Cena 0.40.

Nr. 9. Harcerki w służbie. I. Zag. Instr. Ks. III. 1937. Cena 0.80.

Nr. 10. Dr. E. Grodecka — Nasze Siostry — nasze Patronki. II. Bibl. Harc. Ks. III. 1937. Cena 0.40.

Nr. 11. Dr. K. Lublinerówna — Współzycie z przyrodą. Zag. Instr. Ks. IV. 1937. Cena 0.80.

Nr. 12. Las-Przyjaciół. Bibl. Harc. Ks. IV. 1937. Cena 0.40.

Nr. 13. Dr. E. Grodecka — O metodzie harcerskiej i jej stosowaniu. 1937. Zag. Instr. ks. V, VI. (w druku).

Ponad to nie objęte ogólną numeracją wydawnictw Szkoły Instruktorskiej:

E. Grodecka — Tropem zastępu Żórawi. Nakł. „Na Tropie“ wyd. II. 1935. Cena 2.00.

Dr. E. Grodecka — Pierwsze ćwierćwiecze Harcerstwa żeńskiego. Część I. 1911 — 1914. 1937. Nakł. „Na Tropie“. Cena 2.50.

Cykl „Zagadnienia Instruktorskie“ obejmuje wydawnictwa Nr. 5, 7, 9, 11. Cena książeczki — 0.80.

Cykl „Biblioteczka Harcerki“ obejmuje wydawnictwa Nr. 6, 8, 10, 12. Cena każdej książeczki — 0.40.

Wysyłka następuje po wpłaceniu należności z góry na konto P. K. O. „Skrzydeł“ Nr. 21850. (Zaznaczyć cel wpłaty). Ze względu na małą wagę książeczek unikamy wysyłania za zaliczeniem pocztowym.

Koszt przesyłki pocztowej kompletu (2 książeczek) wynosi 15 gr.

Zamawiać: Warszawa, Wiejska 3 m. 3, Główna Kwaterna Harcerek.

Sprawozdanie z apelu morza przeprowadzonego przez drużyny harcerek.

Chorągiew Wielkopolska.

14 drużyna harcerek im. Szczanieckiej w Poznaniu. Program: śpiewy — piosenki o morzu; gra: zastępami — zastępy podają w zarysie dzieje morza i wybrzeża w Polsce odrodzonej. Modlitwa za poległych na morzu i za morze.

6 drużyna harcerek im. Tułdzieckiej w Poznaniu. Program: śpiewy — piosenki o morzu, wspomnienia z obozu nad morzem, gawęda — o Gdyni i flocie polskiej. Z bufetu zebrano 6,20 i przekazano na F. O. M.

Chorągiew Pomorska.

Do apelu morza stanęło 13 hufców. Najwięcej punktów zdobył Hufiec Tczewski, uzyskując pierwsze miejsce. Na program zbiórek złożyły się referaty, gawędy, gry i ćwiczenia, inscenizacje, śpiewy.

Hufiec w Toruniu przeprowadził grę, podczas której drużyny opracowały następujące tematy: 1) zapoznać się z działalnością Instytutu Bałtyckiego, 2) przygotować bibliografię książek, omawiających zagadnienia, związane z morzem, 3) Toruń w dniu święta morza, (społeczeństwo, prasa, szkoła), 4) przeczytać książkę o Gdyni i podać zagadnienia w niej poruszane 5) podać pieśni o morzu, 6) zebrać dane statystyczne o rozwoju Gdyni i przedstawić je graficznie, 7) prasa w dniu święta morza, 8) zebrać opisy zwyczajów kaszubskich, 9) przyroda Bałtyku.

Hufiec Chojnice przeprowadził zbiórkę książek i czasopism dla Polaków rybaków, pracujących w Holandii.

W Świeciu drużyna ilustrowała przezroczami gawędę o znaczeniu morza dla Polski. W kilku zbiórkach brało udział społeczeństwo. Niektóre drużyny uczestniczyły w uroczystościach Ligi Morskiej i Kolonialnej.

Wytyczną apelu morza Chorągwi Pomorskiej było hasło: „Trzymaj straż nad morzem“.

Chorągiew Gdańska.

Wspólny uroczysty apel morza odbył się w obecności 14 harcerek żeglarek, 11 osób starszyny, 14 harcerzy.

Chorągiew Lwowska.

W Jarosławiu drużyna zorganizowała zbiórkę, poświęconą morzu. Program: 1) gawęda: „Dlaczego powinno zależeć nam na posiadaniu dostępu do morza“, 2) odczytanie artykułu o morzu, 3) ćwiczenia i pieśni, 4) ćwiczenia międzyzbiórkowe: podać znane rośliny i zwierzęta morza Bałtyckiego.

Chorągiew Kielecka.

I drużyna w Sandomierzu urządziła poranek dla hufca i szkół z następującym programem: 1) Hymn do Bałtyku — śpiew, 2) referat: „W rocznicę odzyskania dostępu do morza“, 3) deklamacje i żywy obraz, 4) taniec, śpiewy.

Główna Kwatera Harcererek otrzymała sprawozdania z apelu morza tylko od wyżej wymienionych Chorągwi. Reszta Chorągwi sprawozdań nie nadesłała.

Harcerz — biuralista.

Ośrodek Harcerski w Górkach Wielkich poszukuje harcerza - biuralisty z dobrą znajomością księgowości.

Warunki do omówienia.

Podania wraz z wykazem służby harcerskiej i życio-

rysem nadsyłać na ręce hm. A. Kamińskiego, poczta Skoczów, Nierodzim, Harcerstwo.

Na wieczną wartę.

Dnia 13 marca 1937 roku zmarł

ś. † p.

phm. Zygfryd KOMAN

długoletni drużynowy łódzki, a ostatnio d-ny im. Zawiszy Czarnego w Osinach.

W zmarłym tracimy dzielnego i pełnego zapału do pracy instruktora.

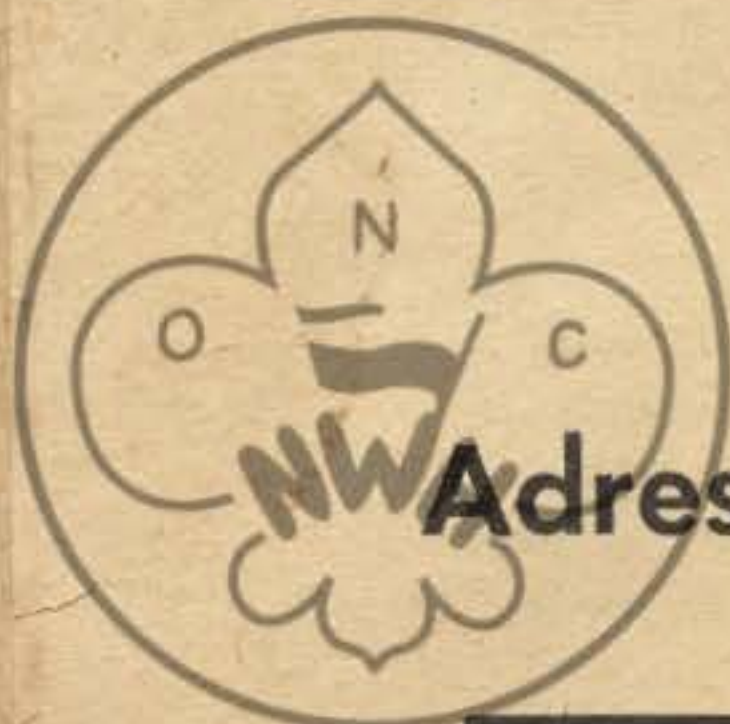
Cześć Jego Pamięci!

Komenda Chorągwi Harcerzy Łódź.

Centralna Komisja Dostaw Harcerskich

(będąca własnością Związku Harcerstwa Polskiego)

na nadchodzący sezon wy-
cieczkowy i obozowy poleca
wszelkie wyekwipowanie
harcerskie, namioty, mundury.
Dobrze zaopatrzoney we
wszelkie książki harcerskie
— dział księgarski.

Adres: C.K.D.H. Warszawa, ul. Traugutta Nr. 2.

Nie zapominajcie o pomocy dla płucnie zagrożonych harcerek i harcerzy!

Miesiąc kwiecień jest w całej Polsce miesiącem akcji przeciwgruźliczej, harcerstwo na swoim odcinku walczy z wielką klęską społeczną jaką jest gruźlica, rozsprzedając m. innymi znaczki i nalepki na rzecz „Gniazda Tatrzańskiego” — prewentorium dla płucnie zagrożonych harcerek i harcerzy w Kościelisku.

Jeśli jeszcze nie posiadasz znaczka, mareczki lub nalepki okiennej na „Gniazdo”, zapotrzebuj je zaraz (drogą służbową) w Komendzie Chorągwi. Akcją sprzedaży znaczków kieruje sekcja tej sprzedaży, mieszcząca się przy NACZELNICTWIE Z. H. P. WARSZAWA, WIEJSKA 3.

Wszystkie harcerki i harcerze czytają pisma harcerskie:

„Harcerstwo” — dla starszyny Harcerskiej
Warszawa, ul. Wiejska 3.

„Skrzydła” — dla drużynowych i instruktorek
Warszawa, ul. Wiejska 3.

„W Kręgu Wodzów” — dla drużynowych
Warszawa, ul. Wiejska 3.

„Skaut” — dla starszej młodzieży harcerskiej
Warszawa — Lwów, ul. Kurkowa 12.

„Na Tropie” — dla młodzieży harcerskiej
Warszawa, ul. Wiejska 3.

„Leśny Duszek” — dla zuchów
Warszawa — Lwów, ul. Kurkowa 12.

„Żeglarz” — dla drużyn żeglarskich harcerzy
Warszawa, Piusa XI Nr. 8.

Tylko ten, kto stale czytuje pisma, ma nowe pomysły do pracy i wie, co się w harcerstwie dzieje.

Referat Filmowy Działu Prasy Propagandy N.Z.H.P.

Z A W I A D A M I A :

iż posiada w eksploatacji następujące filmy harcerskie:

„Z MIASTA MŁODOŚCI” — (barwny reportaż dźwiękowy z Jubileuszowego Zlotu w Spale 1935 r., długości 300 mtr.

„NA HARCERSKIM FRONCIE” — (obraz twórczej pracy Harcerstwa na lądzie, morzu i w powietrzu, długości 300 mtr., również dźwiękowy).

Poza tym posiadamy w wypożyczalni średniometrażowy film wytwórni Polskiej Agencji Telegraficznej p. t.:

„RZECZPOSPOLITA MŁODOŚCI” — (reportaż ze Zlotu w Spale nakręcony rękoma „cywilów” — długości 900 mtr).

oraz uprzednio reklamowane: „Harcerze na śniegu” (dźwiękowy), „Leśne Harce” (dźwiękowy) a także „Harcerze na Jamboree w Gödölö” (dźwiękowy).

W dniach najbliższych ukaze się w eksploatacji film — harce-
rek p.t. „Lato leśnych dziewcząt”.

Warunki wypożyczania filmów: Wszystkie filmy dźwiękowe wytwórni Referatu Filmowego Działu Prasy i Propagandy N. Z. H. P. — po 10 zł. każdy na 1 dobę. Film wytwórni PAT — 30 zł. za 1 dobę.

Należność pobiera się z góry za zaliczeniem. Na prowincję dolicza się koszt przesyłki pocztą oraz ubezpieczenie w jedną stronę. Ubezpieczenie oraz przesyłka filmów w drugą stronę na koszt zamawiającego. Ubezpieczenie jednego filmu w wysokości — 300 zł. wynosi 30 gr.

Zamawiać należy conajmniej na 10 dni przed terminem, podając w zamówieniu dokładny jeden lub 2 do wyboru terminy wyświetlania filmów. W odpowiedzi Ref. Film. potwierdza przyjęcie zlecenia na określony termin. Zamówienia nadesłane w późniejszym terminie wykonywane będą w miarę możliwości; każdorazowo zamówienie zostaje wykonane, po dopełnieniu przez zamawiającego formalnego zamówienia z podaniem dokładnie instytucji i osoby prawnej, odpowiedzialnej za film i ew uszkodzenie (drużynowy, członek zarządu

K. P. H. lub Oddziału) oraz jej osobistego zobowiązania według poniższego wzoru:

Instytucja (Drużyna, Z. O.).
Imię i nazwisko
Adres
Miejscowość, data

Niżej podpisany zobowiązuje się zwrócić film (wymienić tytuł) w stanie nieuszkodzonym. Za uszkodzenie filmu całkowite lub częściowe odpowiadam materialnie.

Pieczęć

Podpis

UWAGA: W wypadku wypożyczenia równocześnie 3 filmów Ref. Film. zastrzega sobie prawo zamiany jednego dodatku na inny.

Film wypożyczony na jedną dobę, musi być niezwłocznie zwrócony natychmiast po wyświetleniu: dla Warszawy najpóźniej dnia następnego (na prowincji dnia następnego w/g daty nadania przesyłki). Za każdy dzień przetrzymania płaci się podwójnie oraz należność równą podwójnej wysokości za 1 film na dobę.

Za uszkodzenie filmu wypożyczający płaci 1 zł. za metr filmu niemego i 2 zł. za metr dźwiękowego. W wypadku uszkodzenia opakowania przesyłki, sprawdzić

stan filmu w przedzie pocztowym i stwierdzić protokolarnie braki.

Przesyłkę odwrotnej poczty należy dobrze zapakować nie zapominając dołączyć do filmu legitymacji filmu, jeśli takowa była nadesłana.

Wszelkie sprawy związane z wypożyczaniem filmów załatwia, oraz informacji udziela dz. Jerzy Waldenberg.

Zamówienia adresować: Referat Filmowy N. Z. H. P.
Warszawa, Wiejska 3 m. 2. tel. 7-00-63.

Prenumerata roczna 2 zł., numer pojedynczy 20 gr. Konto P.K.O. 1550.
Ceny ogłoszeń: str. 150., 1/2 str. 80 zł., 1/4 str. 50 zł., 1/8 str. 25 zł.

Wydawca: „Wiadomości Urzędowych”: Naczelnictwo Z.H.P. w osobie Mgr. JÓZEFA SOSNOWSKIEGO

Redaktor: Mgr. JÓZEF SOSNOWSKI

Sekretarz Redakcji: ROMAN BIELECKI

Druk. „LECH”, Warszawa, Koszykowa 33, telef. 8.90-66.

Wydział Obozów i Turystyki G. K. Harcerzy prowadzi prace nad sporządzeniem kartoteki dobrych terenów obozowych. Aby praca ta mogła być urzeczywistniona w sposób pożyteczny dla harcerstwa, wszystkie organizacyjne jednostki, urządzające jakiegolwiek imprezy letnie, winny współpracować przy jej tworzeniu.

Wobec tego zarządzam: Metryki obozowe wypełnione czytelnie należy przesyłać drogą służbową do G. K. H. do dnia 1 października.

Kierownik Wydziału Obozów i Turystyki
Stanisław Lange hm.

Szef Głównej Kwatery Harcerzy
Tadeusz Borowiecki hm.

Pisać czytelnie!

Metryka terenu obozowego

I. Miejscowość

1. Województwo _____ Powiat _____
Poczta _____ Stacja kolejowa _____
Nazwa miejscowości _____
2. Odległość terenu obozowego od stacji. oraz sposób i ew. koszt dojazdu do tego terenu _____

II. Charakterystyka miejscowości (scharakteryzować okolicę obozu)

1. Ukształtowanie i pokrycie terenu (las, równina, górzystość, rzeki, jeziora i t. d.) _____
2. Gleba (piasek, glina i t. d.) _____
3. Zabytki, ośrodki życia wiejskiego [lub przemysłowego, oraz osobliwości przyrody godne zwiedzenia i poznania _____
4. Stosunek miejscowej ludności do harcerstwa _____

III. Teren obozowy (opisać szczegółowo)

1. Jaki teren na obóz (las, polana i t. d.) _____
2. Czy teren jest suchy _____
3. Jaka woda do picia _____
4. Kąpiel (rzeka, jezioro) _____
5. Miejsce na teren sportowy _____

6. Odległość od osiedli ludzkich (wsi, miasteczek) _____

7. Gdzie najbliżej kościół, lekarz, apteka _____

8. Na ilu ludzi teren wystarczy _____

IV. Warunki gospodarcze obozowania

1. Jak i gdzie można zaopatrzyć się w drzewo na urządzenia obozowe i na opał _____

2. Jak i gdzie zaopatrywać się w słomę _____

3. Jak i gdzie zaopatrywać się w produkty żywnościowe (podać możliwie dokładne adresy firm) _____

V. Uzyskanie terenu

1. Właściciel terenu i jego adres _____

2. Od kogo należy uzyskać pozwolenie na użytkowanie terenu _____

3. Ile płacono za ew. dzierżawę terenu _____

Uwagi ogólne komendanta obozu (podać strony ujemne i dodatnie) _____

Choraław _____

Hufiec _____

Drużyna _____

Adres stały drużyny _____

Komendant Obozu

archiwum _____

, data _____